І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 167. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го ВЕРЕСНЯ 1972 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 12, 1972 No. 167. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Понеділок, 11 вересня 1972

ПРИБЛИЗНО ПІВТОРА МІЛЬЙОНИ АМЕРИКАНСЬКИХ громадян живуть поза ЗСА, як постійні мешканці інших країн, або ж на базі „довгого туризму". Всі вони, як і всі військовики, мають право брати участь у президентських цьогорічних виборах, але не всі будуть голосувати: деякі збайдужіли до виборів, інші мають труднощі з передвиборчою реєстрацією тощо. У Мехіко живе приблизно 100 000 американців, частина з них вже зареєструвалась і будуть голосувати, але багатьом відмовлено, з покликанням на закони стейтів, із яких вони виїхали до Мехіко.

АВТОПРОДУЦЕНТИ ПОВІДОМЛЯЮТЬ ІЗ ДЕТРОЙТУ, що хоча нові авта на 1973-й рік зовнішністю не дуже відрізняються від попередніх, все таки в них є чимало новин. Авта фірми Дженерал Моторс матимуть трохи іншу зовнішність. Це зроблено для того, щоб змінити відпорність покриття на удар. Нові моделі авт будуть трохи менше занечищувати повітря, але зміна певних частин у моторі призвела до трохи більшої витрати пального. Спочатку нові авта будуть продавати по старих цінах з 1972 року, однак майже всі продуценти прохають Комісію цін, щоб вона дала дозвіл на підвищення цін, бо продукція нових авт у середньому коштує на яких 200 долярів дорожче.

НЮЙОРКСЬКИЙ „СОЮЗ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ" виступив проти заходів посадника Джона Ліндзі й поліції в їх боротьбі проти показу непристойних фільмів та розповсюдження порнографічних видань у центрі Ню Йорку біля Таймс Скверу. Керівник того „Союзу" Айра Глассер твердить, що боротьба проти порнографії порушує „конституційні свободи", а в кінотеатрах далі йдуть такі фільми, на які не кожен забажає дивитись...

У ФІЛЯДЕЛЬФІ ЗАЧИНЕНІ 280 ШКІЛ, бо Вчительська Федерація не прийшла до згоди з міською управою щодо підвищення платень. 285 000 дітей поневолі продовжують там літню відпустку, а в Ровд Айленді — 52 000 дітей також поза школою, бо вчителі і там застрайкували. Немає навчання і в кількох школах на Лонг Айленді.

ЧЕМПІОНОМ ЗСА IЗ ШАШОК СТАВ у Мемфісі 65-річний сталевар Гері В. Геллмен, який переміг багатьох противників. Він вважає, що шашки це ще більше наукова гра, як шахи. Чемпіон дістав посвідку чемпіоната та 650 долярів у кишеню.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ПЕРЕСУНУВ дальші три змоторизовані дивізії над кордон з Китаєм, збільшивши свою збройну силу біля Комуністичного Китаю до 49 дивізій. Для нових дивізій побудовано бараки й різні влаштування на довший час перебування.

МОСКОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАДАВ американській мурині Анджелі Дейвіс титул „почесного професора". Анджела Дейвіс подорожує по СССР і скрізь Совєти влаштовують їй „ентузіястичні" прийняття як „героїні". Вона виголошує совєтські промови, які — як інформує „НЙ Таймс" — спонукали одного з критичніших совєтських громадян до завваги: „Вона є або дурна, або нечесна"...

СОВЄТСЬКИЙ ТАСС ОПРИЛЮДНИВ офіційне звідомлення про висліди лету космічного корабля „Венус 8". Той космічний корабель вилетів був з СССР 27 березня ц. р. і залетів на Венус 22 липня ц. р. Кам'яниста поверхня тієї планети буцім-то нагадує поверхню Землі — твердить совєтський комунікат.

УРЯД ВІЛЬНОГО КИТАЮ НА ТАЙВАНІ (ФОРМОЗІ) ПРИКОРОЧУЄ імпорт різних машин, товарів і сирівців з Японії, сподіваючися зірвання Японією дипломатичних взаємин після того, як Японія визнає Комуністичний Китай. Вільний Китай старається знайти інші міжнародні ринки для свого імпорту, на місце Японії.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР КАКУЇ ТАНАКА ПРИБУДЕ до Пекіну з кінцем цього або в початках наступного місяця. До Пекіну прибула вже підготовна японська група, між нею телевізійні техніки. Привезли вже теж дарунки від японського прем'єра: пару шимпанзе і два чорні лебеді для зоологічного городу в Пекіні.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ПОВІДОМЛЯЄ про „чистку", яку Москва переводить між керівниками різних колгоспів і радгоспів у зв'язку з гострою харчовою кризою, яка знову нависла над СССР внаслідку великої посухи минулого літа.

В ЄГИПТІ ПРИЗНАЧЕНО нового міністра закордонних справ. Став ним колишній представник Єгипту в Об'єднаних Націях, Мохаммед Гассан ель Зайят. Покликання на той пост досвідченого дипломата з добрими зв'язками в Америці вз'ясовують стурбуванням Єгипту, що акція палестинських терористів в Мюнхені знівечила надію керівних єгипетських кіл на кращі зв'язки з Заходом і більший натиск Заходу на Ізраїль в напрямку замирення з арабами.

В СТОЛИЦІ КАМБОДЖІ ПНОМПЕНІ ВІДБУЛИСЯ харчові заворушення, в яких пограбовано всі тамошні харчові крамниці. Харчова криза настала внаслідку відрізання комуністичними військами всіх шляхів довозу харчів до Пномпеню з-зовні. Не виключають, що ця криза доведе до упадку уряду президента Лона Ноля.

В'ЄТКОНГ ПЕРЕВІВ наїзд на великий табір втікачів біля міста Данангу, попередивши його закиданням того табору ракетами. Згинуло найменше 20 цивільних втікачів, десятки дальших поранені.

У Бразилії уряд проголосив амнестію для в'язнів

Бразилія. — На відзначення 150-ліття створення незалежної Бразилійської держави, президент країни Еміліо Медічі проголосив амнестію для багатьох ув'язнених, але з повним виключенням політичних в'язнів і наркоманів та торгівців наркотиками. Із тюрем будуть випущені всі ті, хто в них опинився за різні провини не політичного характеру впершe в житті і засуджений не більше як на 4 роки тюрми. Наркомани й рецидивісти надалі залишаться відбувати повний час покари, навіть коли б вони були засуджені тільки на рік чи навіть на кілька місяців. У Бразилії далі відбуваються народні святкування 150-ліття держави. Хоча Португалія була колись „власницею" велетенської Бразилії, тепер саме найбільше з Португалії приїхало запрошених гостей на свято бразилійської державності, у тому й прем'єр Португалії.

ЗСА ЗГОЛОСИЛИ „ВЕТО" НА РАДІ БЕЗПЕКИ ОН ПРОТИ ПОСТАНОВИ, ЩО ПРОМОВЧУВАЛА ТЕРОРИЗМ

Об'єднані Нації. — З'єднані Стейти зголосили у минулу неділю 10 вересня ц. р. „вето" проти резолюції, яка закликала „всі дотичні держави Близького Сходу" зберігати перемир'я та стримуватись від будь-яких воєнних дій в інтересі тамошнього і світового миру. Американський амбасадор Джордж Буш мотивував становище американського Уряду, що неможливо розглядати ізраїльські воєнні дії проти палестинських партизанів і держав, на терені яких ті партизанські організації мають свої вишколи і випадні бази, не розглянувши причини ізраїльських виступів, якими є власне арабські терористичні дії. Джордж Буш різко таврував трагічні події в Мюнхені, в яких згинуло 11 ізраїльських олімпійців, і твердив, що неможливо приймати на Раді Безпеки резолюцію з кілька днів після тієї мюнхенської події, не згадавши про неї, наче б її не було. Однак совєтський амбасадор Яков Малік рішуче відкидав будь-яке таврування арабського терору, закинувши Ізраїлеві, що це він, Ізраїль, винуватий в народженні палестинських партизанських організацій і що Ізраїль підтримує арабський екстремізм своїми щораз новими наїздами проти сусідніх арабських країн. Те саме становище зайняв амбасадор Комуністичного Китаю Хуанг Хуа, який на основі розпалюючої системи в Раді Безпеки, є в цьому місяці її президентом. Джордж Буш зголосив до резолюції, яка закликала до воєнного перемир'я на Близькому Сході, додаток, в якому тавровано також терористичні дії, але СССР і Комуністичний Китай зголосили проти того додатку свої „вето". Тоді 13 голосами проти одного голосу Панами, яка стрималася від голосування, переголосовано резолюцію без американського протитерористичного додатку, — і власне тоді Джордж Буш підняв свою руку, коли головуючий на засіданні запитав, хто є „проти" тієї резолюції. Таким чином та резолюція стала неважною. Ізраїльського амбасадора Йозефа Такоаха не було на тому засіданні з уваги на жидівське свято Нового Року.

Засідання Ради Безпеки скликано внаслідку скарги Лівану і Сирії проти Ізраїлю, який у минулу п'ятницю перевів налети проти 10-ох партизанських баз в Лівані і Сирії. Внаслідку тих налетів було 66 убитих і около 40 ранених, при чому арабські джерела твердять, що більшість жертв — це жінки і діти. Над Сирією відбувся летунський бій, при чому ізраїльські літаки збили три сирійські машини, що ізраїльський комунікат заперечив. Ізраїль не атакував Єгипту, на території якого нема партизансько-терористичних баз, а є тільки представництва партизанських організацій, особливо центральної організації Аль Фатах, головою якої є Ясір Арафат. Ізраїльці твердять, що терористична група „Чорний Вересень", яка перевела наїзд на кватиру ізраїльських олімпійців у Мюнхені, є клітиною організації Аль Фатах і підлягає їй.

Гуртові ціни продовжують збільшуватися, Уряд заперечує критичну ситуацію в харчовій ділянці

Вашингтон. — Згідно із звідомленням урядових установ, гуртові ціни в серпні цього року збільшилися знову, головно з огляду на дальшу тенденцію зросту цін на харчі. Водночас із цим, Уряд подав до відома, що він не дозволить на продовження підвищення цін на хліб у відношенні один цент за буханець. Голова Ради економічних дорадників Уряду Герберт Стейн у своєму виступі з приводу дальшого збільшення цін заперечив твердження, нібито інфляція цін на харчі досягла кризового стану. Стейн ствердив, що ті, як, протягом минулого року роздрібні ціни на харчі збільшилися на 3.7 відсотка, то в тому ж самому періоді заробітні платні працюючих збільшилися пересічно на 7.2 відсотка і тому ж пересічний робітник мав куди більшу змогу закуповувати потрібні для нього харчі в рамцях свого бюджету. Підкреслюючи, що ціни на м'ясо збільшилися в минулому році в загальному на 11.6 відсотка, Стейн заявив, що це не стосується всіх цін, бо деякі м'ясарські продукти тепер коштують менше. Згідно із його ствердженням, між липнем 1971 року і липнем 1972 року зменшилися ціни на дріб, яйця, каші, пекарські вироби. Стейн подав також до відома, що Уряд присвячує багато уваги ситуації з цінами особливо ж на харчовому ринку і що урядове Бюро статистики праці видатки яких два і пів мільйона долярів на вираховування і встановлювання індексу цін споживання.

Проф. Олександер Бережницький організатором УНС

Джерзі Сіті. — Організаційний відділ головної канцелярії Українського Народного Союзу інформує, що з 1-им вересня ц.-р. відомий громадський, зокрема ж пластовий, діяч проф. Олександер Бережницький з Бффало, обняв пост постійного організатора УНСоюзу на терені боффалівської та сусідніх союзових округ. Народжений в 1914 році проф. Бережницький походить із священичої родини. Гімназію покінчив у Самборі, а на Львівському Університеті здобув ступінь магістра філософії в ділянці історії, після чого учителював у гімназіях і вчительських семінарях у Самборі, Лінцу, Карльсфельді і Міттенвальді, а в ЗСА на курсах українознавства. Від ранньої молодости є пластуном, під що пору пластовим сеньйором і виховником пластової молоді. З 1949 року перебуває в

проф. Ол. Бережницький

ЗСА, де безнастанно бере живу участь у громадській праці. В Пласті занимав відповідальні пости в найвищих крайових і світових пластових проводах. Особливо цікавиться історією своєї рідної Бойківщини й готує історію українських поселенців у ЗСА, а зокрема в Баффало й околиці. Пройшовши курс життьового забезпечення, проф. Бережницький напевно стане в великій допомозі всім тим нашим землякам, які розуміють вагу цього забезпечення для запевнення майбутности одиниць і цілих родин, освіти жлх для запевнення дітям і внукам.

Кіссінджер прибув до Москви — нараджувався у Бонні з німецьким канцлером

Москва. — Асистент президента Ніксона для справ крайової безпеки Генрі Кіссінджер, прибув в минулу неділю 10 вересня ц. р. до Москви для нарад з Леонідом Брежнєвим, Алексєєм Косигіним і Андрєєм Громиком головно у двох справах: В'єтнамської війни і запропонованої Совєтами паневропейської конференції безпеки. За два дні перед прилетом Кіссінджера прилетів з столиці Північного В'єтнаму Ганою тамошній політрук Ле Дук То, з яким Кіссінджер мав у Парижі кількакратно засекречені зустрічі. Ле Дук То зупинився в Москві у поворотній дорозі до Парижу. Совєтський уряд, хоч раз-у-раз декларує свою повну дальшу підтримку Північному В'єтнамові, вислав на летовище назустріч тому представникові Північного В'єтнаму тільки двох нижчих урядовців. Однак коментатори припускають, що все одно Совєти ледве чи погодяться грати ролю посередника в американсько-в'єтнамському конфлікті. Щодо конференції безпеки, то в листопаді ц. р. почнеться в Гельсинках у Фінляндії підготовна конференція. Совєти наполягають, що пленум паневропейської конференції зібрався не пізніше березня наступного року, але ЗСА й інші члени Атлантійського Союзу (НАТО) пов'язують паневропейську конференцію безпеки з паралельною конференцією про поменшення збройних сил в Середущій Европі. Г. Кіссінджер зупинився був подорозі до Москви у Бонні, де нараджувався у тих справах з канцлером Віллі Брандтом і міністром закордонних справ Вальтером Шеелем та з лідерами політичної опозиції в Західній Німеччині.

Німецький уряд продовжує слідство в справі мюнхенської трагедії

Мюнхен. — Канцлер Західної Німеччини Віллі Брандт заявив, що він розпорядив перевести „безоглядне і всебічне" слідство в справі загину 17-ох осіб внаслідку наскоку арабських терористів на квартиру ізраїльської олімпійської дружини у Мюнхені, та заповів оприлюднення висліду того слідства навіть тоді, коли б він був немилий Німеччині. Виявляється, що під час затяжних переговорів, що їх ведено з терористами, як вони перебували у квартирі ізраїльських олімпійців, прибуло джетом з Ізраїлю два високі ізраїльські члени служби безпеки і один із них навіть закликав арабських терористів арабською мовою, вже на летовищі у Фюрстенфельдбрюке, щоб вони піддалися. Ті ізраїльські представники дали згоду на плян засідки проти терористів, який проте не вдався тому, що коли чотири терористи вийшли з гелікоптера на летовищі, то німецьким поліціянтам вдалося поцілити і вбити трьох, але четвертий встиг, відстрілюючись, втекти і кинути гранату до гелікоптера з ізраїльськими закладниками. Ізраїльський комунікат рішуче заперечує, наче б тоді до Мюнхену прибув міністер військових справ Моше Даян. Загадкою залишається від його властиво згинули ізраїльські олімпійці, аутопсія виявила, що всі тіла мали сліди куль, але й були погорілі в пожежі. В Єгипті й інших арабських країнах відбулися в тамошніх мошеях мусульманські відправи за загинувших арабських терористів, якіх араби прославляють, як героїв.

Комуністичний Китай закуповує у ЗСА десять великих пасажирських літаків

Вашингтон. — Згідно з повідомленням із Пекіну, уряд комуністичного Китаю вирішив закупити у З'єднаних Стейтах Америки десять великих пасажирських літаків Боїнг 707 за 150 мільйонів долярів. Контракт закупу був підписаний в суботу 9 вересня ц. р. представниками компанії Боїнг та службовцями комунокитайської цивільної авіяції. Комунокитайці повідомили також вислати до ЗСА п'ять залог для вишколу в керуванні літаками цього типу. Переговори між корпорацією Боїнг Цивільною адміністрацією авіяції комуністичного Китаю почалися були в квітні цього року і в липні ц. р. Уряд ЗСА дав компанії Боїнг експортну ліцензію на продаж десять літаків: по десять мільйонів кожний і запасові частини на суму 50 мільйонів. Одночасно із закупом у ЗСА 10 великих пасажирських літаків, комуністичний уряд Китаю вирішив закупити три британсько-французькі суперсонічні літаки типу Конкорд, як також шість британських пасажирських літаків типу Трайдент. Ведуться також переговори про закуп у компанії Мек-Донела-Дагласа у ЗСА пасажирських джетових літаків типу ДЦ-10, які можуть перевозити по 250 до 300 пасажирів. Літаки типу Боїнг перевозять щонайменше 200 пасажирів.

„Ню Йорк Таймс" про протестну акцію українців під час Олімпіяди

Ню Йорк. — Американський щоденник „Ню Йорк Таймс" подав у числі із суботи 9 вересня ц.р. таке повідомлення ЮПІ із Мюнхену із дати 8 вересня: „Екзильні українці протестували сьогодні проти ‚брутального порушення совєтським режимом прав українського народу' і проти ‚дискримінації змагунів, примушених змагатися на Олімпіяді під совєтським прапором'. Протести, поширювані з допомогою летючок в Олімпійському пресовому осередку, були підписані Спілкою Української Молоді й Українським Олімпійським Комітетом. В летючках Спілки Української Молоді сказано, що 50 мільйонів українців не є репрезентовані на Олімпійських Ігрищах, як окрема національна група. ‚Це є брутальне порушення прав українського народу совєтським режимом' — сказано в тих летючках. Український Олімпійський Комітет, що його осідок є у Мюнхені, ствердив у своїх летючках, що ‚80 українських спортовців були дискриміновані знову і примушені змагатися під прапором Совєтського Союзу, хоч і Україна є членом-засновником Об'єднаних Націй'."

БІЛИЙ ДІМ ІНФОРМУЄ ЕТНІЧНІ ГРУПИ ПРО ВНУТРІШНЮ І ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ

Вашингтон. — Минулого четверга, 7-го вересня, тут з рамени Білого Дому відбулася чергова конференція, під час якої представники президента Ніксона і його Уряду інформували представників етнічних груп про сьогоднішню американську внутрішню і закордонну політику та її пляни на майбутнє. У конференції взяло участь 15 осіб грецького, грузинського, польського, італійського, українського та інших походжень. Українську групу репрезентували головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір та попередній голова Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів д-р Нестор Процик. Між представниками Уряду були асистент президента Ніксона Петер Флениген, представник Департаменту Скарбниці Юджін Россідес та ін. В інформаційній конференції, що відбулася в Блер Гавз-і біля Білого Дому та мала характер розмови, заторкнено і вияснено цілий ряд актуальних проблем внутрішньої, головно економічної, та закордонної політики Уряду президента Ніксона.

2,500 ОСІБ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ВЕЛИКОМУ СОЮЗОВОМУ ДНІ НЮ ДЖЕРЗІ

Бавнд Брук, Н.Дж. (С.Г.). — Дві з половиною тисячі осіб, між ними ряд видатних союзових і громадських діячів, взяли участь у великому Дні Українського Народного Союзу стейту Ню Джерзі, що відбувся тут в Українському Селі в неділю, 10-го вересня в пополудневих годинах. Численністю приявних та програмою цей День належав до найбільших імпрез в цьому стейті садів і городів. Програму дня відкрив коротким словом голова Комітету Дня УНС інж. Омелян Граб, представивши голів Окружних Комітетів Відділів УНС, які співпрацювали при влаштуванні цієї імпрези: Юліяна Баранюка з Нюарку, Мирона Сірого з Надгудзонської Округи, Івана Хомка з Пассейку та головного радного і асистента керівника організаційного відділу в Головній Канцелярії УНС Степана Гавриша, який був координатором підготови та переведення імпрези. Головну промову виголосив головний предсідник УНС Йосип Лисогір, який був також почесним головою Комітету підготови цієї великої імпрези. Програмою Дня проводили інж. Володимир Янів та По... Семен Воробець. Вони представили приявних на імпрезі колишнього довголітнього головного касира і тепер почесного члена Головного Уряду УНС Романа Слободяна, теперішнього головного касира мгр Уляну Дячук, головного контролера д-ра Івана Скальчука, який тут репрезентував Філядельфійську Округу УНС, головну радну та голову Аллентавнської Округи УНС пані Анну Гарас, голову Лігай-веллейської Округи УНС, мгра Романа Дякова, представників Вільного Козацтва Богдана Дачківського та інших. Представлені вітали коротко приявних. У мистецькій частині програми виступали танцювальний ансамбль СУМА з Пассейку під проводом Володимира Юрченюка, бандуристки з Байону та учні гри на бандурі при Українському Народному Домі в Джерзі Сіті під проводом Марійки Фесьо. У змаганнях копаного м'яча нюаркська „Чорноморська Січ" перемогла елізабетську сербську дружину вислідом 6:2, здобувши чашу УНСоюзу. Приявні на імпрезі головні урядовці УНС вручили почесні плякети членам Клюбу Заслужених Союзовців Олександрі Яворській з Бавнд Бруку та Іванові Іваників з Елізабету, а дотеперішні члени цього Клюбу Петро Головачук, Михайло Фединишин і Йосиф Ярема одержали додаткові зірки за організаційні успіхи в цьому році. 25 дітей здобули заплачені їхніми Округами на один рік забезпеченеві грамоти УНСоюзу.

Остання збірка Євгена Маланюка появилася у видавництві „Сучасність"

Ню Йорк. — У видавництві „Сучасність" вийшла друком п.н. „Перстень і посох: Епілоги" остання збірка померлого 16 лютого 1968 року великого українського поета Євгена Маланюка. Збірка була приготована покійним автором ще за його життя і видана вона тепер згідно із його задумом та в його ж укладі. На зміст збірки складаються три цикли недрукованих за життя сл.п. Євгена Маланюка поезій: „Лютий", „Поле бою" і „Парастас". Охоплює збірка усіх п'ятдесят й один вірш. Писані вони здебільшого в останні роки життя Євгена Маланюка і датовані Ню Йорком, Гантером, Едмонтоном, Сарселем й іншими місцями його перебування чи відвідин. Включені до збірки також поезії писані в 1920-их роках в час перебування Євгена Маланюка в таборі інтернованих у Каліші і потім у Варшаві й у Празі. Видала збірка Є. Маланюка на 80 сторінках друку в мистецькому оформленні Любослава Гуцалюка і з портретом Поета його ж роботи. Сл.п. Євген Маланюк, народжений 1897 року на Херсонщині і помирлий у Ню Йорку, колишній старшина Армії УНР, інженер за фахом, був автором збірок поезій „Стилет і стилос" (1925), „Гербарій" (1926), „Земля й залізо" (1930),

Євген Маланюк

„Земна Мадонна" (1934), „Перстень Полікрата" (1939), „Влада" (1951), „Остання весна" (1959), поеми „П'ята симфонія" (1953) й есеїв „Нариси з історії нашої культури" (1954). Літературно-критичні статті, есеї і рецензії Є. Маланюка зібрані у двох томах „Книги спостережень". Видану тепер останню його збірку „Перстень і посох" можна набувати у представника видавництва „Сучасність": George Lopatynski, 875 West End Avenue, Apt. 14B, New York, N.Y. 10025, USA, або у книгарнях. Ціна 2.50 дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добрий почин і відгук

Провід Української Православної Церкви у ЗСА започаткував не цілих півроку тому велике, здавалося б, непосильне для православної громади у ЗСА діло: розбудову Осередку Українського Православ'я в ЗСА і водночас із цим Українського Пантеону при Церкві-Пам'ятнику у Бавнд Бруку шляхом закупівлі додаткової землі і будинків. Поставивши собі метою зібрати велику, як на українські обставини, суму в один мільйон шістсот тисяч долярів на закуп цієї землі і будівельних об'єктів, керівництво УПЦ під проводом невтомного і далекозорого свого Митрополита Мстислава звернулося із закликом до української православної громади підтримати цей почин своїми пожертвами, дарами і дотаціями.

Треба на цьому місці ствердити, що відгук на цей заклик був справді надзвичайний. За не повних шість місяців, не зважаючи на вакаційний час, як також на інші актуальні тепер збіркові акції, жертводавці склали уже майже сімсот тисяч долярів, уможливлюючи цим і також частинно з допомогою української кредитової кооперації, яка уділила півмільйона позички, закупити бажану землю й будинки, сплачуючи колишнім власникам суму 1 275 000 долярів. Відгукнулися на заклик проводу УПЦ у ЗСА не тільки її вірні, священики й парафії, але й також вірні інших Церков, усвідомлюючи велику вагу з розбудови Осередку Українського Православ'я і поширення Українського Пантеону, так славно започаткованого Українським Православним Цвинтарем у Бавнд Бруку. Є всі підстави сподіватися, що й дальша жертвенність буде такою ж щедрою й успішною, і що це дозволить проводі УПЦ сплатити і всю решту належної суми, як також і одержану від кредитової кооперації позичку.

Придбання додаткової землі дає можливість видатно розбудувати існуючий при осідку Митрополита і Консисторії УПЦ і при Церкві - Пам'ятнику Осередок Українського Православ'я з його Богословським Науковим Інститутом, видавництвом, Музеєм - Архівом й із твореною вже галерією українського мистецтва та іншими проєктованими установами такими, як дім для старших віком осіб. Тому так щиро і прикладно відгукується на заклик проводу УПЦ жертвенна і щедра українська громада.

Відповідальність за злочини

Мюнхенська трагедія, в якій згинуло 17 осіб, у тому числі 11 членів ізраїльської олімпійської дружини, це не відокремлений епізод, а лише одна ланка у, мабуть, безконечному ланцюзі злочинів, що раз-у-раз потрясають світом. Існують, безумовно, глибші соціяльно - політичні й психологічні причини, з яких зродилось явище терору арабських екстремістів, навіть американських „чорних пантер", байдуже, чи фанатизм тих людей базований на їх дійсних чи уявних кривдах. Очевидно, що треба розрізняти політичних злочинців від кримінальних, дармащо одні й другі, — наприклад, арабські екстремісти чи втікачі з в'язниці, які схоплюють літаки, користуються тими самими засобами шантажу й терору. У призадумі над засобами, як протидіяти тій хвилі злочинів, треба в першу чергу устійнити винуватців, при чому не можна обмежувати їх до кола безпосередніх виконавців злочинних актів.

Тому правду кажуть відповідальні арабські діячі, що неполагодження впродовж 23-ох років проблеми понад одного мільйона палестинських утікачів створило пригожу для зродження екстремізму атмосферу, але й правду має Голда Меїр, яка приписує співвідповідальність за такі акти, як цей останній у Мюнхені, тим арабським державам, які субвенціонують партизансько - терористичні організації і дають матеріяльну та моральну підтримку терористам. До логічного висновку дійшов президент Ніксон, заявивши, що треба створити міжнародну охорону й забезпеку проти міжнародного тероризму, який не визнає державної недоторкальности і не знає меж для своєї дії.

Для міжнародної забезпеки потрібна міжнародна солідарність. Не визнає її Москва, яка спротивилася схваленню санкцій проти тих держав, які дають азиль схоплювачам літаків, і напевно спротивиться міжнародній конвенції, яка обмежила б можливість вишколювання терористів і потурання їх діям. Москві залежить на сіянні неспокою у світі будь-якими засобами. У себе, в СССР, кремлівські володарі підтягають під поняття протидержавного злочину найменший вияв критицизму, — але звеличують злочини й злочинців поза межами комуністичних країн. Тому саме боротьба проти злочинного екстремізму така складна і трудна. Головним протектором сучасного міжнародного злочинства є не Єгипет, Альжир, Лівія чи Сирія, а — Москва. І міжнародні державні мужі включно з генеральним секретарем ОН не повинні замовчувати цієї правди, а голосно про неї говорити і її таврувати, бо інакше не викоренять міжнародного злочинства.

В. С-ко

„ЖИВЦЕМ ПОХОВАНІ"

Під тиском світової опінії, внаслідок подивугідної наполегливости жидівських організацій, зокрема очолюваної рабіном Кагане групи сіоністів, Москва пішла на поступки. І почався „ісход" жидів з новітнього вавилонського полону: щомісяця 30-50 жидівських емігрантів прибувають з СССР на летовище біля Відня, щоб летіти далі в „землю обітовану". Проте, останнім часом кремлівські вожді схаменулись і, наслідуючи середньовічних піратів, що тримали свої жертви в прибережних печерах, визначили як окуп за кожну жидівську голову від 5 до 25 тисяч долярів.

В першу чергу випускають до Ізраїлю жидів із прикордонних районів СССР — прибалтійських країн, Молдавії, Грузії і середньоазійських совєтських „республік", щоб позбутися непевних на випадок воєнного конфлікту елементів. З центральних районів СССР, а також з України випускають лише тих, що в боротьбі за свободу готові йти навіть на каторгу. І дехто з них на каторгу йде.

Тепер в Ізраїлі появляються вже два журнали, друковані російською мовою — українська мова, на жаль, популярністю там не користується, хоч основне населення Ізраїлю виїхало з України.

З дуже цікавими й змістовними спогадами виступив був на сторінках „Свободи" Аврам Шифрін, які пізніше розвинув у „Сучасності". Він особисто був знайомий з Сорокою і переписувався з Катрусею Зарицькою та численними іншими українськими націоналістами. Найновіші емігранти з СССР виступають в ізраїльських журналах з статтями, з якими варто було б познайомитися і українським емігрантам. Один із таких найновіших поселенців в Ізраїлі, Леонід Гендлін, присвячує свою статтю, надруковану в нюйоркському „Новому Русскому Слові", совєтським психіятричним лікарням - тюрмам, популярно називаним в СССР „психічками".

Ці лікарні, — пише він, — стоять на сторожі совєтських законів і є „пролетарським" варіянтом середньовічної інквізиції, початок якому поклав „Великий Жовтень".

В поточній пресі утерлося уявлення, що психіятричні лікарні, як засіб покарання і „перевиховання" інакшодумаючих, придумали зовсім недавно, щоб заступити ними концтабори. Насправді так воно не є. Ще в 1790 р. з наказу Катерини II письменника О. Радіщева за його книжку „Подорож з Петербургу до Москви", в якій він засуджував монархічний лад, царську і поміщицьку сваволю, завдано до божевільні. А 120 років пізніше, наприкінці 1921 року на2-му Пленумі Центрального Комітету РКП(б) Ленін казав:

..... Товариші, з усією серйозністю прошу вас поставитися до моїх слів. Країну треба оперізати виправно-трудовими таборами, і режим там має бути найжорстокіший, ніякого лібералізму... Перед нами стоїть ще одна дилема: що робити з інакшомислячими і інтелігентиками, які водночас і з нами і проти нас. Величезну ролю в справі їх виховання й перевиховання мають відіграти психіятричні лікарні - стаціонари. Я думаю, товариші, що ви мене в цьому питанні підтримаєте..."

Леніна гаряче підтримали Фелікс Дзержинський — чекіст із „золотим серцем", як учать називати його совєтських школярів, Ємельян Ярославський — найперший совєтський богоборець, Молотов — „кам'яний зад", як називали його колеги з ЦК, Ворошилов — прославлений „герой", що панічно тікав від німців.

Проти опозиції Леніна нібито виступили „улюбленець партії" Бухарін, пізніше розстріляний Сталіним, член Комінтерну Клара Цеткін — жидівка - комуністка з Німеччини і „творець соцреалістичної методи" письменник Максим Горький, пізніше також зліквідований. Народний комісар освіти Луначарський дві години говорив про... вплив психіки на людське мислення.

У січні 1922 р., — пише Л. Гендлін, — почалася реконструкція московських психіятричних лікарень ім. Кащенка, ім. Соловйова і спеціяльної лікарні, заснованої проф. Ганушкіним. Далі за особливими засекреченими проєктами почали будувати божевільні-тюрми в Петрограді, Самарі, Катеринославі, В'ятці, в столицях усіх „союзних республік" і по всіх обласних містах.

Прізвища найвизначніших совєтських психіятрів братів Кащенків, Соловйова, Ганушкіна, Гіляровського, Сухаревої, Осипової, Ніколаєва, як і прізвища найвизначніших фізиків - атомістів та конструкторів космічних ракет — засекречені, і годі дошукуватися їх в совєтських енциклопедіях.

В медичних інститутах СССР на 3-4-му курсах починається спеціялізація за професіями, при чому кандидати на психіятрів переходять індивідуальну селекцію перед комісією, до якої входять, крім представників міністерства охорони здоров'я та райкому партії, представники КҐБ. Совєтський лікар - психіятр стає „каральним знаряддям" совєтської влади.

Жидівський автор наводить довгий список совєтських високих достойників, що переходили курс „лікування" в психіятричних лікарнях ще за Леніна і Сталіна. Але не в усьому можна з ним погодитись: інколи на Заході інформації про ті чи інші події вірогідніші, як ті, зачерпнуті совєтськими громадянами з чуток, часом навіть спрепарованих в органах безпеки.

Годі погодитися з п. Гендліним, наприклад, у тому, що Сталін, у 1922 р., посварившись з Фрунзе, командувачем військ України і Криму через те, що хотів віддати УССР „українським націоналістам" („За це заплатять вони нам мільйони"), наказав замкнути Фрунзе в психіятричній лікарні, де

(Закінчення на стор. 6-ій)

М. Тарнавський

ВІСТІ З АРҐЕНТИНИ

Численна й зорганізована участь українських спільнот Канади і ЗСАмерики в акті посвячення Пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі скріпили єдність наших спільнот і пожвавила зв'язки поодиноких громад та осіб. З тієї нагоди в нашій пресі з'явилося багато звідомлень та репортажів не лише про пам'ятник, але також про стан та життя наших громад. Правда, в деяких звідомленнях подавано перестарілі та неточні дані про кількість населення та поверхню Арґентини. Було подано навіть, що Монтевідео, столиця Уруґваю, знаходиться в Параґваї, а ще інші вивищували свої ідеологічно пов'язані угруповання. Але в загальному всі вони стверджували живучість та життєздатність українських громад Південної Америки.

Започатковано відзначення 75-ліття нашого поселення

27-го серпня започатковано ювілейні відзначення з нагоди 75-ліття українського поселення в Арґентині, які відбулися в Апостолесі, провінція Місіонес, яка є колискою українського поселення в Арґентині, бо там осіли перші наші еміґранти 27-го серпня 1897 року.

В Буенос Айресі створено Міжорганізаційний Комітет під протекторатом Екзархату, який приготовляє відповідну програму в самій столиці, а також організує поїздку до Місіонесу, який знаходиться на віддалі 1 300 кілометрів від Буенос Айресу.

9-ий Конґрес Українців в Арґентині

Головна Рада Української Центральної Репрезентації постановила скликати черговий Конґрес на листопад ц. р. В тій цілі скликано на 9-го вересня ц. р. спільну нараду уповноважених представників усіх організацій, які створили Передконґресову Комісію, що має зайнятися підготовою та переведенням Конґресу.

Додатнім є також те, що Товариство „Відродження" і Товариство „Просвіта" започаткували переговори, щоб дійти до порозуміння і спільно шукати способів уздоровлення відносин в нашому громадському та міжорганізаційному житті на підставі відповідного договору всіх центральних установ.

Відновлення Управи Українського Католицького Об'єднання

Заходами Екзархату відновлено працю УКО, яке на припоручення Преосвященного Владики Андрія Сапеляка очолили проф. д-р Богдан Галайчук та мгр М. Василик. Управа УКО вже урухомлює свої Комітети при парохіях, як також включилася в акцію підготови ювілейних відзначень з нагоди 75-ліття нашого поселення, організуючи репрезентативний концерт у театрі „Колісео", що має відбутися 1-го жовтня при співучасті всіх організацій в Буенос Айресі та околицях.

Маніфестація в обороні поневолених народів

На 10-го вересня ц. р. намічено у великій залі „Колеґіо Ля Сале" Маніфестаційний Акт з відповідною програмою у виконанні поодиноких еміґраційних скупчень різних національностей. Участь в цьому акті візьмуть українці, естонці, литовці, хорвати, словаки та поляки при співучасті арґентинської Протикомуністичної Ліґи, представник якої виголосить доповідь, а потім будуть винесені спільні резолюції.

В неділю 3-го вересня в столичній Катедрі Буенос Айресу відбулася Служба Божа, яку відправив Примас Арґентини Кардинал Антоніо Каджано при участі представників і громад згаданих вище народів.

Побудова української автокефальної Православної церкви в Буенос Айресі

Братство УАПЦеркви приступає до побудови нового репрезентативного храму на площі, набутій в одній з найголовніших дільниць столиці.

На 10-го вересня скликано Надзвичайні Загальні Збори Братства, на яких має бути обговорений проєкт побудови УАПЦеркви, як також буде вибраний Будівельний комітет, що має перевести будову заповідженого храму, парохію якої очолює протопресвітер о. Борис Арійчук.

Проф. Яр Славутич відвідав Буенос Айрес

Українська спільнота мала нагоду вітати у себе проф. Яра Славутича, який приїхав з Канади на кількаденний побут і відвідав наші організації та парохії, а в залі Українського Клюбу виголосив доповідь для українського студентства.

3-го вересня проф. Славутич виступав в українській радіопередачі „Вільна Україна", інформуючи слухачів про українське шкільництво в Канаді і пропонуючи видання українсько - еспанських підручників для навчання української мови на взір тих, що його заходами появилися в Канаді.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ПЕРШІ ПЛАСТОВІ ТАБОРИ В АМЕРИЦІ

У звідомленні з ЮМПЗ з 26-го серпня 1972 р. („Свобода" ч. 157) „Учасники Ювілейної Пластової Зустрічі відвідали вакаційні оселі" згадано про одну з промов, з якої наводжу цитату: „Д-р Падох згадав, що саме на цій оселі УНСоюзу 20 років тому відбувся перший в Америці пластовий табір".

Тут або кореспондент, або д-р Падох помилилися, бо перший пластовий табір станиць Ню Йорку та Ню Джерзі і, правдоподібно, перший в Америці, відбувся завдяки оо. Василіянам на їхній оселі коло Нерровзбурґу, Н. И., в липні 1950 р. Це був виховний табір юначок, команданткою якого була пл. сен. Анна Домбчевська, тоді з Джерзі Сиґі, а бунчужною тоді ще ст. пл. Терешка Шарко, П. С. (Ню Йорк). Вліті 1951 року на тій же оселі відбулися новацькі виховні табори і вишкільний курс новацьких виховників, під командою пл. сен. Теодозія Самотулки.

Бувши учасницею першого табору і виховницею, вважаю за свій обов'язок виправити цю помилку і доповнити історію Пластового Руху тут, в З'єднаних Стейтах Америки.

Оксана Б. Коропецька
Балтимор, Мд.

ПРО „ЖИТТЯ І ЗНАННЯ"

З великим зацікавленням читаю розділ „Життя і знання", що його редагує інж. Лев Яцкевич. Тож його статтю „Історія швейної машини", вміщену в „Свободі" з 22 серпня, прочитала з приємністю.

Маю тільки застереження до кількох термінів, що їх офіційно - примусово уживають в Україні, але ми на еміґрації повинні їх уникати і не запроваджувати у наш побут.

Це назва „швейна машина", що для неї маємо українську назву „швальна" або „швацька" машина. Ці слова фіґурують навіть у зрусифікованих словниках. Далі слово „швейниця", що його запроваджують замість „швачка", „шваля" чи „кравчиня", як також „швейник" замість „кравець". Вислів „кравецька робітня", що ми його уживали в Галичині, може бути заступлений загальноукраїнським словом „швальня", а не „швейна робітня", звідси також і „швальна голка".

Я пишу це тому, що для нашого жіноцтва ці слова належать до майже щоденного вжитку.

Наталія Чапленко
Матаван, Н. Д.

БІЛЬШЕ ПОШАНИ НЕ ПОШКОДИТЬ

У своїх щосуботніх фейлетонах п. Ікер часом виводить на сцену своїх земляків панство Татухів, як представників дещо архаїчного, консервативного наставлення щодо сучасних подій.

При тому пані Татушиха часом уживає також дещо архаїчну, консервативну лайку на інших людей, прозиваючи їх „кальвинами". У свій час у суперкатолицькій Польщі така лайка може й належала до „доброго тону", але в місці видання „Свободи", в толерантних щодо релігії Стейтах, її не варто б вживати. Нехай би й пані Татушиха дещо модернізувалася і не ображала б людей іншої, не нашої віри!

ЩО АСТРОНАВТИ ПРИВОЗЯТЬ З МІСЯЦЯ?

Наша плянета Земля складається з землі в загальному, а в деталях з глини, каміння, піску й т. п. З чого складається Місяць? Не можна сказати, що з землі, в загальному, а в деталях астронавти привозять на Землю з Місяця каміння (ракс! поанглійському).

Настає потреба назвати якимсь словом ту масу, з якої складається плянета Місяць. Видно, що там існує каміння, пересипається пісок, коли астронавти ходять по поверхні Місяця, може десь є й глина.

Я б пропонував ту масу, з якої складається Місяць, поукраїнському називати місячина за аналогією з дерево - деревина.

Г. Гордієнко
Філядельфія

ПРО БЕЗГЛУЗДЯ

І знову довелося прочитати з „Свободі" з 18 серпня на 3-ій сторінці безглузде оголошення: „Чудові карти (в кольорах) з Тризубом та ще й до того по-англійськи записано Україна".

Здається, що про це вже писалося в „Свободі" з протестом, щоб такі оголошення не вміщувалось. На жаль, такі гральні карти з державним гербом вже появилися в багатьох місцях і ними ляпають по столах, заллятих пивом та горілкою.

Цікаво, якби тому панові малиреві з Вашінгтону впало в голову замість короля намалювати св. Володимира Великого, замість королеви — св. княгиню Ольгу, а замість валетів — митрополитів Петра Могита Андрея Шептицького, то й тоді купували б ті карти та ляпали по столах?

Чи не час би припинити „Свободі" вміщувати такі безглузді оголошення?

Іван Биленко
Піскатавей, Н. Дж.

Алла Коссовська

ДВІСТІ ПЕРШИЙ

(8)

Але, крім горя, ще щось відчула мати в поведінці Ольги. Якась відчуженість від оточення, від неї, від Куйдича і навіть від партнера-тенісиста Гриця.

Ольга усамітнювалася в своїй кімнаті з книжкою, але і читати, мабуть, не читала, бо коли мати заходила зненацька, вона заставала Ольгу задуманою, заглибленою в свій неприступний нікому світ.

А одного разу вона навіть злякалася, коли, зайшовши до її кімнати, побачила, як дочка, стоячи навшпиньки і підносячи руку, різко викидала її вперед, мов влучаючи в якусь невидиму ціль. Однак, ні в руці, ні на стіні, на яку націлялася дівчина, не було нічого. Матері здалося, що Ольга збожеволіла, вона охнула і зупинилася на порозі. Ольга оглянулася і знітилася. Потім, нічого не сказавши, сіла на канапу, підібравши книжку, що валялася долі. І мати не наважилася спитати нічого. Глянула на дочку переляканими очима і вийшла, тихенько прикривши за собою двері.

А Ольга тим часом вела детективну роботу. Тепер картина злочину була для неї в основному ясна. Вивчаючи обставини, в яких злочин стався, вона могла вже докладно відтворити сцену вбивства, яку уявляла собі так: Убивця спинився на порозі лябораторії, коли Олекса, стоячи спиною до дверей, перевіряв аналізу крови, вийнявши пробівку зі штатива. Діставши удар кинджалом у спину, він ще встиг відрухово поставити пробівку на місце, про що свідчило те, що пробівка була вставлена криво. Кілька кроків відділяло убивцю від жертви, але, якщо б рана була завдана зблизька, убивця встиг би вихопити кинджала, щоб не залишати важливого речового доказу. Але кинджал залишився в рані, отже убивця кинув його на відстані тих кількох кроків, не наближаючись до жертви, і втік, можливо кимось сполоханий. Ольга підвішувала подушку на тому місці, де могла знаходитися спина доктора Корсуня, ставала на порозі і з силою кидала кинджала, пронизуючи подушку гострим лезом. Так, цей кинджал міг завдати смертельну рану!

Що ж робити? — питала себе Ольга. Звернутися до поліції і розповісти про свої підозріння? Але що могли значити її твердження, коли діягнозу встановили авторитетні лікарі, коли Куйдич, друг убитого, ствердив смерть від цирозу печінки? Що може вдіяти вона сама, не маючи права посилатися на свідчення Лінди про рану на спині в Олекси? Напевно їй ніхто не повірить, лише насміються з її вигадки, теж, скажуть, детектив знайшовся!

Проте, і жити з таким тягарем на серці і працювати з людиною, яка вбила коханого, не ставало сили. Ольга металася, як птах у клітці, відчуваючи, що докраю напружені нерви не витримають, і тоді станеться щось страшне, невиправне.

Вона хотіла була покинути роботу у Куйдича, але щось стримувало її від цього рішучого кроку. Вона сподівалася, що їй таки пощастить викрити вбивцю, а відійшовши, вона назавжди втратить цю можливість. Тільки тут, бувши ввесь час на сторожі, вона зможе щось з'ясувати в усій цій трагічній історії, яка обплутала її, наче липке павутиння.

Доктор Куйдич, здавалося, тяжко переживав утрату друга. Він став мовчазний, і м'яка усмішка вже не з'являлася на його тонких губах навіть тоді, коли його очі зустрічалися з Ольжиними. А це траплялося досить часто, бо Ольжині очі допитливо старалися щось вишукати на його обличчі. Це і непокоїло, і дратувало доктора. Він уже не шукав товариства цієї дівчини, навіть уникав його в міру змоги. Атмосфера недовір'я між ним і Ольгою з кожним днем густішала.

Одного ранку, коли доктор ще не повернувся з лікарні і Ольга була сама, хтось задзвонив з вулиці. Дівчина здивувалася: „Хто б це міг бути? Для пацієнтів ще рано, а у доктора свій ключ".

Не скидаючи ланцюжка з дверей, вона виглянула в щілинку і побачила стрункого чоловіка середнього віку.

— Що вам потрібно? — запитала вона в щілинку. — Доктор буде лише за годину . . .

— Відчиніть, будь ласка, — відповів незнайомий і відігнув виліг свого темного піджака. Звідти на дівчину глянув жетон ЕфБіАй.

— Заходьте, — сказала Ольга і розчинила двері. Вона не сумнівалася, що аґент з'явився в справі убивства Корсуня. Руки у неї помітно тремтіли, а на щоках спалахнули гарячкові рум'янці. „Скажу йому все, хай тільки запитає!" — думала вона, намагаючись стримати нервовий дріж.

Але гостя чомусь цікавила Ґрета. Він спитав у Ольги, що їй відомо про артистку Ґрету Крігер-Корсунь, чи давно вона вийшла заміж за покійного доктора, де цей шлюб був оформлений і коли вона виїхала.

Насторожена Ольга відмовлялася незнанням, зважувала кожне слово своє і гостя, намагаючися відгадати причину його зацікавлености Ґретою. Мабуть, химерна жінка знову викинула одну зі своїх екстраваґантних штучок.

— Скажіть, а як дівоче прізвище Ґрети Крігер-Корсунь? — запитав гість.

— Я знаю її вже під прізвищем чоловіка. А взагалі я бачила її всього один раз, відповіла Ольга.

(Далі буде).

ВІСТІ з Бавнд Бруку

НА ВІЧНУ ГАНЬБУ Й ОСУД

В ч. 9 „Українського Православного Слова" (вересень 1972) подано повний текст листа Московського патріярха Пімена до Вселенського Патріярха Атенагораса, що його Покійний одержав кілька місяців перед своєю смертю. Подано повний текст тому, щоб дати кожному змогу вчитатись у „посланіє" найвищого зверхника Російської Православної Церкви та побачити, з якою безмежною ненавистю ставиться той „первосвященик" до українського народу і його прадідної Церкви. З цього листа читач побачить і нічим не прикрите московсько-азійтське лицемірство та нахабну зневагу,що виявляє її Московський патріярх до особи найвищого Ієрарха всієї Вселенської Православної Церкви, закидаючи останньому далекойдуче незнайомство і непоінформованість про Українську Православну Церкву. Дійсно, чи не найбільшу міру зневаг зазнав бл. п. Патріярх Атенагорас від безбожницької Москви та її митроносних слуг, зокрема ж за його батьківське ставлення до поневоленого українського народу і його віками освяченої Церкви.

Не мине уваги читача й гола неправда, якою послуговується червоний московський „первосвященик", щоб знеславити нашу Церкву та сплюжити українських патріотів і борців за відбудову зруйнованого Москвою на нашій Батьківщині храму української душі — Св. Української Православної Церкви. Вміщений у листі Московського патріярха до Патріяха Атенагораса заклик до православних українців, щоб вони „повернулись у лоно Христової Церкви", себто щоб добровільно пішли в пащу ненажерливої Москви, — це вже верх цинізму ю найогиднішa провокація, скерована водночас і в сторону Вселенського Патріярха.

Та,все ж таки, лист патр. Пімена має й свої позитиви. Цей лист свідчить, в яку величину зросла УАПЦерква поза поневоленою Україною, у вільному світі, бо ж на щось незначне й пустопорожнє не звертають уваги. Як видко, постійний ріст і збагачення нашої Церкви в духовні й національно-культурні цінності у вільному світі не дають Москві спокою, тим паче, що вістки про життя і творчий шлях Української Православної Церкви поза Батьківщиною дуже скоро доходять і в поневолену Україну. Виходить, що неспокій з цього приводу доводить уже червоних московських бояр до засліплення й люті, які змушують Москву не перебирати в засобах, скреготати зубами та мати лише і тільки одне бажання: — зжерти ненависне.

До позитивів треба зараховати й те, що московські верховоди, засліплені ненавистю і не рахуючись з наслідками, винесли проблему Української Православної Церкви на площину міжнародних офіційних взаємин, виявляючи цим самим її велику для Москви вагомість. Та інакше й не можна було її трактувати, хоч би з огляду на ставлення до неї бл. п. Патріярха Атенагораса. Тому то патр. Пімен і намовляв покійного Вселенського Патріярха до „активного спонукання керівників Української Православної Церкви відновити канонічні відносини з своєю Матір'ю — Російською Православною Церквою". Як нам відомо, покійний Вселенський Патріярх з великим болем у серці зустрів цю ганебну пропозицію й спочив у Бозі, в нічому не змінивши свого прихильного й батьківського ставлення до нашої Церкви-Мучениці.

Все це повинен глибоко усвідомити кожний православний українець. Та не не тільки усвідомити, але й стати ще більш активним, сумлінним і офірним учасником життя й розбудови УАПЦеркви у вільному світі. Крім того, треба нам усім повсякчасно пам'ятати, що чим міцнішою буде наша Церква поза Батьківщиною. тим ближчим стане день її відродження в оновленій і вільній Україні.

А „посланіє" патр. Пімена нехай доповнить гору інших документів, що свідчать про злодіяння Москви супроти людини і окремих народів. Нехай це свідоцтво злоби і знущання над українським народом приспішить неминучий над Москвою суд, який, — глибоко віримо, — вже не за горами, бо все свідчить що Суд Божий г р я д е.

Ювілей 25-ліття Української Православної Ліґи

25-ліття свого існування Українська Православна Ліґа в ЗСА відзначила спеціяльною конвенцією, що відбулася в Піттсбурґу в днях 19-23 липня. В усіх доповідях було зроблено підсумок досягнень Ліґи за всі попередні роки. Участь у ювілейній конвенції взяли всі наші Владики з ЗСА: — Митрополит Мстислав, Архиєпископ Марко та Єпископ Константин. Конвенцію закінчено соборною архиєрейською Службою Божою та багатим на зміст концертом, програма якого складалася виключно з зразків української народної творчости.

Президентом Ліґи на чергову каденцію обрано Павла Чебиняка з Джонсон Сіті, Н. И. Конвенція схвалила дати із засобів Ліґи 4 000 доларів на закуп землі для Бавнд Бруку та зобов'язала відділи Ліґи обдарувати альбомом „Книжковий Знак Шестидесятників" університетські й публічні бібліотеки.

Пластова делеґація в Австралії відвідала Бавнд Брук

На запрошення Вл. Митрополита Мстислава, відвідала 31 серпня Осередок УПЦеркви в Бавнд Бруку група пластунок і пластунів з Австралії, що її очолював голова Крайового Проводу Ігор Гриневич. Зустріли й привітали гостей Митрополит Мстислав і голова Консисторії протопресв. А. Селепина. Пластуни оглянули Церкву-Пам'ятник, музей і книгосховище при ньому, та вже розлогий цвинтар. Всі пояснення давав сам Владика Мстислав. Це була надзвичайно цікава доповідь про нашу минувшину, сучасність і майбітнє, шлях в яке, як сказав Владика, освічує Церква-Пам'ятник і все, що з нею пов'язане.

По полудні Консисторія гостила пластунів щедрим обідом, який закінчено показом д о к у м е нтального фільму „Щоб дзвони дзвонили". Цей фільм охоплює майже всі 20 років існування Осередку. Зворушені баченим у Бавнд Бруку, пластуни дякували Владиці за незабутні хвилини, які, як сказала молоденька пластунка, зміцнили їхню любов і відданість Україні.

К. М.

Чи ви вже стали учасником розбудови Українського Пантеону? Якщо ні — поспішіть ним стати!

ЧИ ВСІ МИ ВЖЕ СТАЛИ УЧАСНИКАМИ РОЗБУДОВИ БАВНД БРУКУ?

На цей запит приходиться відповісти: — Ні. І це підтверджують списки жертводавців на купівлю додаткової землі, що їх постійно подається на сторінках „Українського Православного Слова". У тих списках легко встановити, хто вже зложив свій дар і став учасником дальшої розбудови центру Українського Православія в ЗСА. Свідчать ті списки і про те ,як поставились до збірки засобів на купівлю землі отці настоятелі та парафіяльні управи. Із цих списків довідуємось, що найбільше пожертв наспіло від людей з тих парафій, управи яких поспішили скласти свій дар із загальної парафіяльної скарбниці. Ті списки виявляють і те, що найбільше число добродіїв є з тих парафій, отці настоятелі котрих самі дали добрий приклад і склали свій посильний дарунок на Божу справу. Нарешті, довідуємося із тих списків, що учасниками дальшої розбудови Бавнд Бруку стали покищо тільки яких 2 000 осіб, які склали разом майже 700 000 дол. До цього треба додати, що серед жертводавців чимало українців, приналежних до інших віровизнань — католиків і євангеликів, що зрозуміли всеукраїнське значення нашого Осередку в Бавнд Бруку і щедро відгукнулися на спільну потребу.

Безумовно, що й зібрана досі сума може викликати подив, тим паче, що зібрано її за порівняно короткий час. який скоротив до того й вакаційний період. Одначе, коли взяти під увагу, що число добродіїв, які дали понад 500 дол., складається всього з яких 200 осіб та що склали пожертви далеко не всі парафії й сестрицтва, тоді легко збагнути, що всі ми разом могли б гори перевернути і не один додатковий масток нашій Церкві купити. Та, біда, — багато з нас спізнилися включити себе у ритм життя і потреб всієї Церкви. Особливо ж дошкульним є спізнення тих, що взяли на себе обов'язок провідництва в парафіях і сестрицтвах.

∴

На день 1 вересня 1972 р. Церква вже виплатила власникам землі 1 275 000 дол. Це значить, щоб вив'язатись із зобов'язань, провід Церкви змушений був виплатити 600 000 дол. з інших джерел. Сталося це, дякуючи наявності в системі організації української спільноти в ЗСА української кредитової кооперації, що її об'єднує „Т-во Української Кооперації", в склад якого входять наші кредитові кооперативи і всі відділи „Самопомочі". За допомогою ТУК-у наша Церква о д е р ж ала 500 000 дол. догідної позички. Цей факт тим ваговний, що українська кредитова кооперації в ЗСА об'єднує українців різних віровизнань. Прихильність ТУК до потреб нашої Церкви треба прийняти з вдячністю, бо та прихильність свідчить, яке велике значення надає широкий український загал розбудові Українського Пантеону в Бавнд Бруку. Проте, треба пам'ятати, що і за прихильність треба відсотки платити, бо у кредитових установах ТУК людські та ще й українські гроші переховуються.

Крім того, треба не забувати, що новий масток куплено за 1 575 000 дол. До цієї суми дійде ще яких 25 000 дол. інших коштів, як адвокатам, за акти купна і морґеджу, землемірам тощо, через що сума належности за новопридбану землю з забудованнями на ній досягне 1 600 000 дол. Зчерги прийде час сплати позички і відсотків за неї. З цього усього виходить, що провід Церкви поставлено перед надзвичайно тяжким і відповідальним завданням, яке він змушений буде виконати в порівнюючи короткому часі. Очевидно, без допомоги широкого українського загалу, особливо ж з боку вірних Української Православної Церкви, годі йому якслід виконати це почесне, але й дуже тяжке завдання.

Як бачимо, залишається один найбільше доцільний і ощадний вихід, а саме: — усі ми повинні масово і негайно включитись у збіркову акцію серед себе самих і дійти до того, щоб дослівно кожна українська родина стала учасником розбудови Українського Пантеону. Завдання полегшує те, що наші люди добрі і щедрі. Треба тільки дійти до їхнього серця і свідомости з докладною інформацією і щирою заохотою. Таку інформацію можуть донести нашим людям найперше отці духовні і члени парафіяльних управ. До цього їх і кличемо.

Нарешті, всі ми повинні постійно пам'ятати, що з дорібку нашого покоління не всі з нас скористають за свого життя та що все, що тепер робимо і будуємо, творимо і збираємо для майбутніх поколінь нашої нації, для наших дітей і внуків та на вічну славу України і нашої св. Церкви. То ж— діймо скоро! Зробімо наше серце теплішим! Станьмо такими ж щедрими на Боже, якими були наші прадіди й діди та славні добродії й будівничі українських святинь у далекій минувшині. Пощасти нам у цьому, Боже!

Приманлива пропозиція

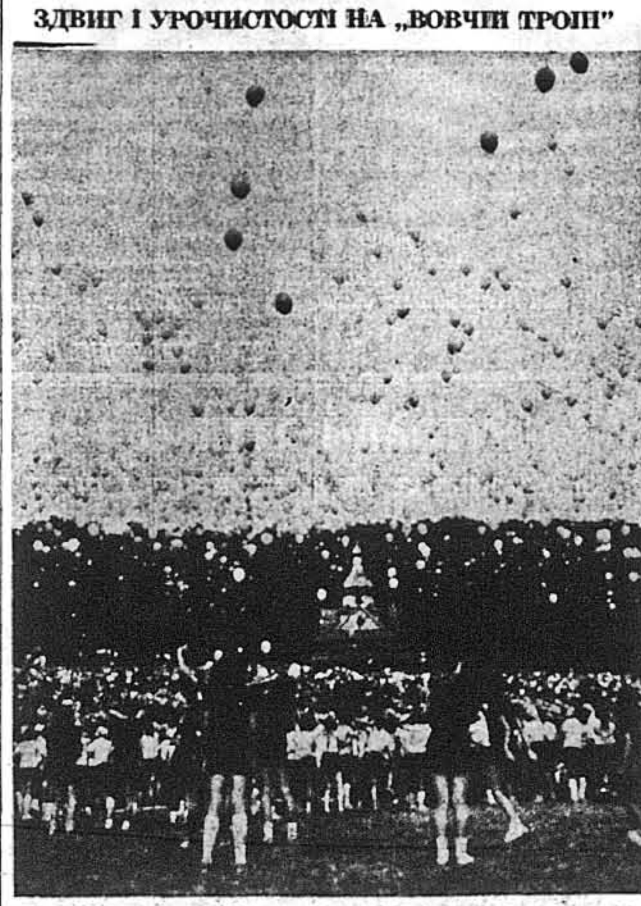
Терен стейту Ню Джерзі в значній частині призначено для розбудови легкої індустрії, зокрема в околицях Бавнд Бруку. Ціна на землю в цій околиці росте з дня на день і сягає 50 000 за акр, залежно від того, при якій комунікаційній артерії вона знаходиться. Вже тоді, коли Церква ввійшла у володіння новим мастком, велика фірма звернулася на письмі з пропозицією — відпродати їй з того мастку 15 акрів, що лежать поруч дороги 287, яка творить пояс довкола Ню Йорку і в яку включаються головні дороги з усіх сторін ЗСА. Запропоновано по 45-000 дол. за акр, за який ми заплатили, разом з забудуванням, тільки по 31 500 дол.

Як бачимо, пропозиція дуже приманлива. Проте, провід Церкви відкинув її, вважаючи, що було б великою нерозважністю позбутися такої поважної частини землі тоді, коли по-сусідству з Осередком у Бавнд Бруку всю землю вже викуплено. Дай Боже, щоб це рішення проводу Церкви не прийшлось міняти, бо ж усе залежить від того, як поставиться український загал у ЗСА до збірки засобів на сплату належности за новий масток. Адже, як досі, зібрано всього коло 700 000 дол., а до сплати залишається ще майже 900 000.

Здобулись усі ми на відважний і слушний крок, маючи на увазі загальне українське добро. Залишається тепер слово за українською громадою в ЗСА. Зрозуміє вона велику вагу справи — будемо всі радіти і не позбудемось легковажно того, що вже в наших руках.

60-ЛІТТЯ ПЛАСТУ

ЗДВИГ І УРОЧИСТОСТІ НА „ВОВЧІЙ ТРОПІ"

Патріотична маніфестація пластунства: випущено 5 000 бальончиків з посланням до вільного світу.

Велично і многолюдно було в ЗСА відзначено 60-ліття існування Пласту. Головні урочистості з цього приводу відбулися в пластовому таборі на „Вовчій тропі" коло Четтем, Н. И. Була це міжкраєва зустріч пластунів, що злетілися і з'їхались з усього вільного світу: — Австралії, Англії, Арґентини, Канади, Франції, Італії, Німеччини та з усіх стейтів ЗСА. Від 19-го серпня і аж до неділі 27-го серпня, включно, тривали пластові вправи, спортові змагання, покази реґіональних українських народних одягів, ватри, виставки пластової вмілости. Разом у здвизі взяло участь понад 2 300 пластунок і пластунів, від новаків починаючи і на сивоголових сеніорах кінчаючи. Крім того, з'їхались на пластове свято понад 2 000 прихильників пластової ідеї та батьків, що віддали своїх дітей під опіку Пластової Організації. Пластовий здвиг дав нагоду до зворушливих зустрічей; — обнімались і сльози в очах мали ті, що по 20 і більше літ не бачились. Дійсно, незабутні хвилини пережили всі, хто мав змогу знайтися в гущі наших наймолодших, що пішли в життя з гаслом: — Бог і Україна.

Ювілейні пластові урочистості стали всеукраїнською подією. Підкреслили це своєю присутністю і ієрархи українських церков. Започатковано урочистості в неділю 20 серпня соборною архиєрейською Службою Божою, що її відправив в головній та боровій каплиці Митрополит Мстислав, якому сослужили протопресв. о. А.Селепина, митр. прот. І. Д а н и л евич. прот. М. Земляченко, о. І. Ляшенко та протидиякон В. Поліщук. Гарно співав хор Церкви-Пам'ятника з Бавнд Бруку, яким керував прот. Й. Крета.

Відразу після цієї відправи відбулося офіційне відкриття здвигу та заприсяження нового Начального Пластуна д-ра Ю. Старосольського, який після цього прийняв дефіляду учасників здвигу. Крім пластової старшини, на почесній трибуні були Владики Митрополит Мстислав, Єпископ Иосиф Шмондюк та начальні капеляни Пласту о. А. Селепина, для православних, і о. Б. Смик, для католиків. Зчерги, о год. 5-ій по полудні, відправив архиєрейську Службу Божу Єпископ Иосиф, якому сослужили українські католицькі священики. Цю службу прикрасив своїм співом хор пластунів, який всі літургічні піснопіння виконав українською мовою.

В четвер 24 серпня відвідав табір Владика Василь Величковський, довголітній в'язень совєтських концтаборів. З цієї нагоди було відправлено молебень, що його очолили Митрополит Мстислав,Владика Василь і Єпископ Иосиф. Владика Мстислав привітав Преосв. Василя, висловив йому співчуття з приводу д о в г о л ітнього страдництва та побажав довгих літ життя.

Закінчено урочистості в неділю 27 серпня відправою богослужень. Сл. Божу для пластунів православного віровизнання відправив протопресв. А. Селепина. На цій відправі був присутнім і Владика Мстислав, який промовив до приявних на відправі, кличучи їх до виховання своїх дітей у дусі Христової Науки і зміцнення національної свідомости.

О год. 11-ій перед полуднем відбулося офіційне закінчення здвигу та дефіляда всіх пластових куренів і гуртків, що її прийняв Начальний Пластун Ю. Старосольський. Серед почесних гостей були на трибуні Владика Митрополит Мстислав і начальний капелян для православних пластунів о. А. Селепина.

Мистецька ґалерія в Бавнд Бруку

За рішенням Владики Митрополита Мстислава, який водночас є Куратором Музею Ц е р к в и-Пам'ятника, значна частина картин і скульптур, що знаходяться в музеї та тих, що їх присилають тепер наші мистці, як дар на розбудову Бавнд Бруку, стане основою постійної мистецької ґалерії, що буде репрезентувати українське образотворче мистецтво поза Україною. Ґалерія буде приміщена в головному будинку нового мастку. Чимало мистців, довідавшись про задум Владики, заповіли обдарувати ґалерію своїми творами, зокрема такими, які б свідчили про їхній мистецький осяг і життьовий дорібок.

Княжий дар

Сестрицтво Церкви-Пам'ятника в Бавнд Бруку знову дало доказ свого відданого ставлення до потреб рідної Церкви. В неділю 6 серпня Сестрицтво передало на купівлю землі ще 8 000 дол. Разом з попереднім даром, Сестрицтво склало 10 000 доларів.

Слава і честь сестрицям Церкви-Пам'ятника! Нехай вістка про їхню щедрість і невтомну працю дійде якнайскоріше до всіх сестрицтв нашої Церкви, а особливо до тих, що спізнилися скласти свій дар на дальшу розбудову і збагачення осередку Українського Православія у вільному світі. Всі ж ми повинні пам'ятати, що складаємо дари не для власної слави, а на Божу справу та на пожиток прийдешніх поколінь, наших дітей і внуків.

ПОШИРЕННЯ ЦВИНТАРЯ

Придбання додаткової землі дало змогу п о ш и р ити цвинтар у Бавнд Бруку в тій його частині, що лежить ближче до Церкви-Пам'ятника. Цю площу свого часу було призначено під будову дому для старших віком людей. Тепер цей дім запроєктовано збудувати на новопридбаній землі, де є більше простору.

Зацікавлені у придбанні місць, що положені ближче Церкви-Пам'ятника, повинні з цим поспішити, бо тих місць не так багато.

Посвячення новопридбаної землі

Посвячення придбаної в червні ц. р. землі відбудеться в неділю 24 вересня. Порядок цієї урочистости передбачає: 1) Соборну архиєрейську Службу Божу; 2) відкриття в Церкві-Пам'ятнику бронзового погруддя св. княгині Ольги, що його уфундувало Об'єднання Жінок ОЧСУ, а виконав мистець М. Черешньовський; 3) процесія з Церкви-Пам'ятника на терен нового мастку; 4) Молебень Подяки і посвячення постійного польового престолу та 5) відкриття в головному будинку нового мастку приміщень під постійну мистецьку галерію.

Треба сподіватись, що в цьому надзвичайному святі візьме участь численна громада українців з ЗСА і Канади. У зв'язку з цим, місце для паркування авт і автобусів визначено на терені нового мастку розміром на 1 000 авт.

Радіймо новою перлиною

Належно оцінити н о в ий твір, будь він літературний, будь він мистецький, будь він який інший, можуть тільки знавці, яких наука та досвід приготовили до виконання такого завдання. Проте, коли такі знавці мовчать, тоді приходиться такому незнавцеві як мені, хоч би сповістити громадськість про появу нового, рідкісного твору.

Осмілююсь н а з вати цей твір перлиною, бо на мою думку, він насправді є дорогоцінним культурним надбанням. Це зовсім легко може усвідомити кожен, хто тільки захоче заглянути в „Книжковий Знак Шестидесятників". Зі сторінок цієї книжки читач довідається про мало відому галузь українського о б р а зотворчого мистецтва й про те, як молоде покоління наших мистців-шестидесятників оживило та відродило його в жанрі книжкового знака — „екслібріса", який означає власника книжки.

Як шестидесятники-поети і прозаїки, так і шестидесятники-графіки, зуміли вийти поза накинені комуністичним соцреалізмом межі, і вже з наказу власної музи, свою творчість огортати українським духом, користуючись народним орнаментом, символами та українською історією й українською традицією. Це яскраво підтверджують численні зразки книжкових знаків, які не тільки прикрашують саме видання, але дають наочний перегляд творчости найвидатніших графіків сучасности.

Автор вступної статті, Микола Вірук, твердить, що цей альбом екслібрісів молодих українських мистців є найбільшим збірником книжкових знаків в історії українського мистецтва, хоч він далеко не є вичерпним. Які ми українці щасливі, що вдалося набути ті цінні матеріяли з України, і подбати про те, щоб їх збережено й увіковічнено в такій прекрасній книжці!

Ця книжка-альбом має 300 сторінок. З них, на 246 сторінках вміщені ілюстраціі-відбитки книжкових знаків, а решту займає стаття Миколи Вірука, в якій він подає коротку історію р о з ц в іту цього мистецтва і пояснення до поодиноких зразків. Є теж і короткі підсумки вступної статті в мовах: англійській, німецькій, французькій та еспанській.

Видавництво Св. Софії в Бавнд Бруку видало цю книжку з нагоди 30-ліття єпископського служіння (1942-1972) митрополита УАПЦеркви, Мстислава Скрипника, книголюба та добродія українського мистецтва. То ж вдячність наша належиться не тільки видавництву, але й цьому високому церковному достойникові, за ту несподівану появу нового мистецького твору; за цю нову перлину, яку вкладено в українську культурну скарбницю.

Кому українська книжка дорога, а його книгозбірня цінна — той не почуватиметься щасливим, доки не зможе покласти на власну полицю „Книжковий Знак Шестидесятників". А той, хто не має такої пристрасної любови до книжки, але вірить, що необхідно знайомити чужих з українськими культурними осягами, не зможе спокійно спочити, доки він, або його організація за його поштовхом, не постарається покласти „Книжковий Знак Шестидесятників" на полицю хоч одної американської чи канадійської, міської чи університетської бібліотеки. Бо таку прекрасну перлину не годиться самолюбно скривати. Навпаки, її треба виставити на показ і втіху цілого світу.

Маруся Е. Бек

Посвячення будови церкви Ґлен Спей

Недільний день 16 липня 1972 р. увійшов в історію української православної громади в Ґлен Спей як величавий і знаменний. Цього дня відбулося урочисте посвячення наріжного каменя під будову української православної церкви свв. апостолів Петра і Павла. Наріжний камінь, вмурований навіки в стіну Божого храму, говоритиме всім прохожим про пам'ятку української культури — тут, на американській землі, далеко від рідної України. Серед численної громади, що зібралася на те свято, було дуже багато тих, які з гордістю дивилися на фундамент нової сятині, бо вони спричинилися до переведення задуму вічин своїми пожертвами стали будівничими церкви свв. апостолів Петра і Павла.

З пієтизмом присутні вислухали врочисту архиєрейську Службу Божу, що її відправив Високопреосвященний Владика Мстислав, Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви, в сослуженні голови Консисторії о. протопресв. Артема Селепини, та протодиякона Миколи Чалого, при участі мішаного хору під диригентурою В. Пташинського. Потім численна громада на чолі з духовенством перейшла з каплиці до наріжного каменя і тут відбувся чин посвячення, його сповнив сам Владика Митрополит Мстислав.

Високопреосв. Владика Мстислав у своїй промові висвітлив значення церкви в житті нашого народу, а також значення церковного будівництва, зокрема українського козацького барокко — в добу козаччини. Змалювавши його красу і велич, Владика висловив певність, що тут на оселі „Верховина", постане ще одна цінна пам'ятка української культури при підтримці всього українського громадянства. Владика Мстислав побажав успіхів в праці Будівельного Комітету, а до всіх українців доброї волі звернувся з проханням — допомогти в будові нової святині.

Відтак промовляв голова Консисторії о. протопр. А. Селепина. Він підкреслив важливість побудови стилевої церкви тут, в Ґлен Спей, де щороку зустрічаються українці з усіх сторін Америки.

(Закінчення на ст. 4-ої)

ЗАСУМУЙ ТРЕМБІТО...

Пам'яті сл. п. майора Осипа Навроцького

У неділю 6 серпня 1972 р. у Канаді, в місті Вінніпегу, на 83-му році життя, ненадійно, по дуже короткій недузі, відійшов у вічність Осип Навроцький, відомий військовий, політичний і громадський діяч, кол. старшина Українських Січових Стрільців, сотник Української Галицької Армії, один із основоположників Української Військової Організації (УВО), передовий діяч Української Радикальної Партії між двома світовими війнами, довголітній керманич видавничої кооперативи „Червона Калина" у Львові, голова Українського Допомогового Комітету в Криниці, на Лемківщині в рр. 1940-42, начальник канцелярії Військової Управи Дивізії „Галичина", довголітній працівник Комітету Українців Канади та активний член багатьох товариств і організацій в Україні і в Канаді.

Сл. п. Осип Навроцький

Українська зорганізована громада у Вінніпегу, довідавшись про смерть цього видатного громадського діяча, поспішила з допомогою дружині Дарії в улаштуванні похорону. Громадський похоронний Комітет сформувався з представників організацій на спільному засіданні, що відбулося 9 серпня в приміщенні Кредитової Кооперативи Північного Вінніпегу під проводом інж. А. Качора. В Комітет увійшли: О. Загорода (І УД УНА), голова, І. Зельський (Український Військовий Музей), заст. голови, Л. Рудницький (І УД УНА), секретар, Д. Микитюк (Станиця б. Вояків), Е. Кохалик і С. Рогатинський (УПА), Д. Ріпак (Стріл. Громада), П. Корбутяк, М. Оброца і Л. Гнатюк (Пласт), інж. М. Боровський (УВАН) і інж. А. Качор (Кооп. Громада) — члени Комітету.

У п'ятницю 11-го серпня 1972 р., о год. 8-ій увечорі, в українській католицькій котедрі св. Володимира і Ольги, відбулася панахида, її відслужили: о. митрат д-р В. Кушнір, о. С. Іжик, о. Р. Закревський, о. А. Пакош і о. Г. Олійник. Церква була виповнена представниками українських товариств і організацій та українським громадянством, що прийшло віддати останню прислугу Покійному. Домовину, прикриту національним прапором, внесли до церкви кол. вояки Української Дивізії, всі в уніформах. За домовиною йшла дружина Дарія і члени родини, за ними кол. четар УСС І. Тиктор, в асисті кол. четаря УД УНА Л. Рудницького, ніс на темній подушці всі військові відзначення і медалі сл. п. О. Навроцького. Біля домовини уставилися комбатанські і пластовий прапори, а в перших лавках, за родиною, зайняли місця представники ветеранських організацій, представники Комітету Українців Канади, УВАН, Кооперативної Громади і різних інших установ і організацій, включно з представниками місцевої української преси. Під час панахиди співав хор під управою Ю. Гнатюка, кол. старшини УД УНА.

Прощальну проповідь на панахиді виголосив о. А. Пакош. Він накреслив сильветку Покійного, спиняючись дещо довше над діяльністю О. Навроцького на пості голови Українського Допомогового Комітету в Криниці, на Лемківщині в рр. 1940-42, де вони обидва вперше зустрілися при громадській праці і, де О. Навроцький тішився великою популярністю серед місцевого населення.

На закінчення панахиди, коли виносили домовину з церкви, хор відспівав стрілецьку пісню: „Видиш брате мій...

Похоронні Богослуження враз із Службою Божою, відбулися у суботу 12 серпня, в катедрі св. Володимира й Ольги, при співучасті о. д-ра В. Кушніра, о. А. Пакоша, о. Р. Закревського і о. Г. Олійника. Представники комбатантських організацій і Пласту, враз із своїми прапорами, як також представники громадських організацій зайняли ті ж самі місця, що на панахиді.

У церкві, в проповіді о. митрат В. Кушнір підкреслив прямолінійність характеру Покійного і його громадську активність, від молодих літ до останніх днів життя. Дещо довше спинився над його працею в Канаді, в Комітеті Українців Канади та різних інших організаціях і товариствах.

Тлінні останки Покійного з церкви перевезено на цвинтар „Всіх Святих", де оо. А. Пакош, Р. Закревський і Г. Олійник закінчили похоронні Богослуження.

Над відкритою могилою могилою його прощали: інж. А. Качор від Виконного Органу УНР і Т-ва Сприяння УНРаді, від Осередку Українського Публіцистично-Наукового Інституту, від „Кооперативної Громади", від Президії УВАН і Українського Історично-Військового Музею і Архіву, від друзів-кооператорів зі Львова і Криниці, а також від себе і своєї родини особисто; Ю. Гвоздулич від Комітету Українців Канади, від усіх ветеранських організацій у Вінніпегу від кол. вояків Закарпаття — „Карпатської Січі", а Л. Рудницький від старшинського корпусу і стрільців І Української Дивізії УНА.

Опісля родина і учасники, в числі около 100 осіб, зібралися в залі катедри на післяпохоронне прийняття, що його приготовили пані з Українського Пластового Сеньйорату (дружина Дарія — це довголітня активна пластова діячка) під проводом пл. сен. З. Денеки. За головним столом зайняли місця вдова Дарія, племінниця Дора Горбачевська і сестрінок Богдан Любінський, а побіч них Микола і Евгенія Оброци, Юрій Гвоздулич, що був господарем цих поминків, оо. А. Пакош і Г. Олійник і інж. А. Качор.

Господар усіх привітав, висловив співчуття дружині і родині та попросив о. А. Пакоша провести молитву. Після прийняття виголосили короткі промови-спомини: д-р І. М. Мандрика (УВАН), інж. А. Гудзяк, (IV Станиця б. Вояків), Д. Ріпак (Стріл. Громада), М. Співак (Відділ КУК), інж. А. Котович (Пласт), З. Денека (ОП УПС), ред. А. Добрянський („Новий Шлях"), Ю. Гвоздулич (Президія КУК), а від родини склав подяку Богдан Любінський. Він також пригадав, що дружина і родина бажають, щоб замість вінків і квітів на могилу заінтересовані особи складали свої пожертви на фундацію ім. Т. Шевченка, на окремий пропам'ятний фонд ім О. Навроцького.

Піснею „Вічная Пам'ять" і спільною молитвою, яку провів о. Г. Олійник, закінчено похоронні обряди по сл. п. Осипові Навроцькому.

Характеристику життя і праці Покійного подав коротко інж. А. Качор у своїй нагробній промові, в якій м. і. говорив:

**

„Засумуй трембіто", бо знов ангел смерти завітав до нашої громади, забравши одного з-поміж нас, мужа, друга і громадського діяча на суд Господній, де немає вже ні болю, ні горя, ні людської злоби, немочі й турбот, але життя вічне, безконечне...

Оце відпроваджуємо на вічний спочинок, чи радше в далеку мандрівку у вічність, дорогого мужа, доброго родича, а нашого друга і одного з кращих синів українського народу, видатного громадського, політичного і військового діяча, правника за фахом, колишнього старшину Українських Січових Стрільців і Української Галицької Армії, одного із основоположників славної Української Військової Організації (УВО) та члена її Начальної Команди, колишнього передового діяча і члена Головної Управи Української Радикальної Партії, головного директора кооперативного в-ва „Червона Калина" у Львові, голову Українського Допомогового Комітету (УДК) в Криниці, на Лемківщині (1940-42), начальника канцелярії Військової Управи Дивізії „Галичина" (1943-1945), довголітнього працівника Комітету Українців Канади та його Фонду Допомоги, видатного комбатантського діяча, в ранзі майора, голову Воєнно-Історичного Музею і Архіву ім ген. М. Садовського та члена багатьох інших культурно-освітніх і кооперативних установ і організації, як на рідних землях так і у вільному світі сл. п. майора Осипа Навроцького...

Ім'я майора Осипа Навроцького відоме українській громаді у вільному світі так, як було воно відоме й на рідних землях. Зокрема воно тішилося щирими симпатіями серед публіцистично-журналістичного і видавничого, як також серед військово-комбатантського світу, бо ж майор О. Навроцький був невід'ємною частиною цього світу.

Осип Навроцький — це типовий представник цієї найбільш ідеалістичної української галицької молодої інтелігенції, яка створила міт Української Держави, дала почин до створення Української Армії вже 1914 р., формуючи Легіон Українських Січових Стрільців і яка своє життя у цілості присвятила вірній і безперервній службі народові, на всіх постах, на які кликала її українська організована громада.

Осип Навроцький народився 24 березня 1890 р., в Голгочі, повіт Підгайці, в Галичині, в священичій родині. Гімназію закінчив у 1908 р. в Бережанах, а університетські студії на правничому факультеті у Львові в 1913 році.

Від юнацьких років аж до останніх днів свого життя він безупинно й непохитно працював для ідеї визволення України.

Перед першою світовою війною, в 1909 р., він був дуже активний в студентському житті, один — із ініціяторів і організаторів Першого Конгресу Українського Студентства, на якому створено Український Студентський Союз, якого він, відтак, в 1912-13 рр. був головою. Він — член Комітету Української молоді, що кермував боротьбою за український університет у Львові.

У 1914 р. О. Навроцький взяв участь у підготові славних „Запоріжських Ігрищ" у Львові, він — учасник величавого Сокільсько-Січового Здвигу, а після війни активний діяч українського спортового руху і перший голова Українського Спортового Союзу у Львові, зорганізованого в 1925 р. Він любив молодь, зокрема студентську і для неї багато трудився.

Осип Навроцький — це вроджений вояк, він любив військо і тому не диво, що він займався організацією Українських Січових Стрільців. Один із перших голосився до Лігіону УСС в серпні 1914 і як стрілець почав військову кар'єру. Він був учасником перших боїв УСС в Карпатах і за свої військові заслуги в 1915 році був іменований, спершу хорунжим, а відтак четарем УСС: У бою під Потуторами в 1916 попав до російського полону, з якого звільнився.

З початком 1918 р. Він — активний учасник Листопадового Чину, в УГА іменований поручником (І. І. 1919), а відтак сотником (І. 3. 1919). Військову службу закінчив в Армії УНР у 1920 р. Міністер військових справ уряду УНР в екзилі 21 жовтня 1961 р., окремим наказом підвищив його до ранги майора за його вірну службу Україні.

Як військовик, О. Навроцький був співтворцем Української Військової Організації у 1920 р. та членом її Начальної Команди до 1926 року.

Осип Навроцький від вересня 1920 р. був генеральним секретарем Української Радикальної Партії, яка в тому часі була дуже популярна, а відтак в рр. 1930-34 — заступником голови цієї партії; у 1934 році відійшов від політичної роботи, й всеціло віддався загально-громадській праці.

Найбільше праці О. Навроцький вклав для розбудови в-ва „Червона Калина", яке він очолював як головний директор від вересня 1920 до 17 вересня 1939 р., тобто до окупації українських земель большевиками.

Його смілива і надзвичайно видатна праця була на пості голови Українського Допомогового Комітету в Криниці, на Лемківщині, що її він вів від березня 1940 р. до кінця 1942 року. Відтак повернувся до Львова і був заступником голови УДК у Львові до квітня 1943 р., коли перебрав провід канцелярії Української Військової Управи, яка формувала відому Дивізію „Галичина".

О. Навроцький знаходив час і на культурно-освітню працю. Він був довголітнім членом Головного Т-ва „Просвіта" у Львові, навіть в рр. 1923-26 членом Головного Виділу і членом Головної Управи Українського Педагогічного Т-ва („Рідна Школа") та інших подібних товариств.

За свою працю був часто переслідуваний польською поліцією і кілька разів його арештовано.

До Канади прибув у 1948 році, до Вінніпегу, де працював у Комітеті Українців Канади до кінця 1964 р. перейшовши на пенсію. Одначе й тоді не покинув громадської праці. Він далі працював, як зв'язковий, з в-вом Української Енциклопедії, в Публіцистично-Науковому Інституті, співпрацював з д-ром М. Шлемкевичем над поширенням „Листів до приятелів" в ЗСА, в комбатантських організаціях, в читальні „Просвіти", бачили ми його на всіх імпрезах Пластової Станиці у Вінніпегу, брав участь у всіх Конгресах КУК, збирав матеріяли для різних наших науковців, вів широку громадську кореспонденцію.

О. Навроцький — це взірець громадської активности і громадської праці — молодому поколінню. Особливо він плекав такі чесноти характеру, як відвага, витривалість, солідність, національну солідарність і особисту та національну гідність.

Ці шляхетні чесноти характеру він зберігав у війську, в політично-громадській праці та в своєму приватному житті і за це всі його любили, шанували та респектували.

А. Качор

Вшанування Дмитра Атаманця

19 серпня 1972 р. Волтер Савків, предсідник ювілейного бенкету представляє Дмитра Атаманця — номінованого — Українцем Року. Проф. Д. Атаманець удекорований — Квіткою Почести.

19-го серпня 1972 у приміщенні Бруквуд Кантрі Клаб в Едісон, Ілл. відбувся величавий ювілейний бенкет, де коло 500 осіб віддали пошану колишньому учителеві та „батькові", Дмитрові Атаманцеві. Його номіновано **Українцем 1972 Року**, на фестивалі парафії св. Иосифа, зорганізованим енергійним парохом, о. И. Шарим.

Цей бенкет цікавий тим, що присутні на ньому були американські українці, роджені тут або ті котрі приїхали сюди перед другою світовою війною.

Відбулося свято в дружній атмосфері, де промовці, головно — учні ювілята, згадували часи, коли вчилися української мови, співу, танців та брали участь в різних українських виставах. Під час своєї двадцятирічної праці в Чикаґо Д. Атаманець виховав ціле покоління американських українців, які твердо тримаються своєї церкви та почуваються завдяки ньому українцями.

Пан Атаманець тепер має 91 рік, хоч ніхто не повірив би, коли б не твердження його ровесників та учнів. Після закінчення дяко-учительської школи в Станиславові (в 1903 р.), він приїхав до Америки на запрошення української громади в Детройті, в 1913 році. До Чикаґо прибув у 1921 році, та перебрав посаду дяка-учителя в церкві (тепер катедрі) св. о. Миколая. Та це була тільки частина його праці, бо найбільше труду вклав він у виховання молоді. Під час побуту в Чикаґо, Д. Атаманець вів українську школу для дітей, п'ять разів на тиждень й число учнів зросло від 60 в 1921 році до 720 в 1924 році, крім того, він провадив хор „Лисенка", який тричі: в 1931, 1932 й 1934 рр., виступав, як найкращий хор середніх стейтів з концертом в Солджерс Філді в Чикаґо. Цей український хор також виступав з музичною програмою в Рокефелер Чепел на Чикаґському університеті в 1920-их рр. Як згадував п. Литвин, їхне покоління виросло з хором, бо навіть особи котрі не хотіли співати, згодом полюбили спів. Через спів, вони навчилися напам'ять Службу Божу й досі її не забули.

Д. Атаманець влаштовував музичні вистави „Запорожець за Дунаєм", Наталку Полтавку", „Катерину", „Ой не ходи Грицю", та інші, які показували українцям та чужинцям. Декілька разів грали перед жидівською публікою в Блу Айленді, Ілл., бо вони особливо просили, щоб показати їм українські представлення. Ця праця у театральній трупі зблизила багатьох молодих й неодне супружжя стрінулося саме на цих вечорах, говорив В. Музика. Велику здібність виказав ювілят в організації духової оркестри, мандолінової групи та Марійської дружини, — підкреслювала колишня учениця К. Гульчій.

Коло сорок колишніх хористів під проводом ювілята заспівали „Многая Літа" та „Возвесели". Ювілятові вручено олійний портрет мистця Льва Грицая з Чикаґо.

Ювілят висловив подяку присутнім та „своїм дітям" сказавши, що трудився як вмів, з Божою поміччю. Він сподівається, що йому Бог дасть прожити до сто років.

Від нової еміграції та Федеральної Кооперативи „Самопоміч" висловив побажання Д. Григорчук та віддав ювілятові почесне головство над Комітетом Українських Студій в Іллинойському університеті. Від Чикаґського Гарвардського Комітету та молодих професіоналістів виступив Ю. Гасцький та згадав, що культурно-освітня праця ювілята, була тим початком, з якого сорок років пізніше постали Українські Студії в Гарвардськім університеті.

Святом провадив Мирон Куропась, переплітаючи промови й привіти, анекдотами та інформаціями про ранні поселення українців у Америці й Чикаґо. З надісланих побажань прийшли привіти від президента Ніксона та від Кир Ярослава Габра, колишнього учня ювілята.

Щира подяка — Ювілейному Комітетові, в складі о. Шарого та п.п. Савчаків, Пришляк, Бардигула, Дідух та Позняк за урочисте та гарно зорганізоване свято.

Юрій Гасцький

Посвячення будови...

(Продовження зі стор. 3-ої)

Він звернув особливу увагу на те, що церква, тут побудована, буде гордістю всіх українців, яким дорога прадідівська віра, дорогі рідні звичаї, та в пам'яті зберігся образ української козацької церкви.

Після промови о. А. Селепина відчитав перший список жертводавців, який щойно встигли йому передати. Пожертвували на побудову церкви свв. апостолів Петра і Павла: архітект І. Жуковський 1.000 дол.; І. і П. Праско 100.-дол.; Ф. М. І. 100.-дол.; К. Малахов 100.-дол.; д-р Я. Падох 50.-дол.; С. Гаєвська 50.-дол.; А. і Ф. Манойло 50.-дол.; А. Грибова 40.-дол.; М. і Р. Куць 30.-дол.; І. і В. Антипенко 25.-дол.; п. Дзюба 25.-дол.; М. Левенсон 15.-дол.; В. Корсунь 10.-дол.; А. Осичка 10.-дол.

Кінчаючи свою промову о. А. Селепина закликав усіх — жертвувати по змозі на будову нової церкви.

Голова Будівельного Комітету, Всеволод Саленко, подякував усім за участь, зокрема — Владиці Митрополовині, о. протопресв. А. Селепині, протодиякону М. Чалому, хористам і диригентові, УРСоюзові за подаровану землю, Н. Сомкові і архітектові І. Жуковському за виготування мистецьких і архітектурних плянів для церкви свв. апостолів Петра і Павла, відзначивши також працю Григорія Журавля, його родини і братів В. і М. Литвинів.

Від УРСоюзу привітав Владику Митрополита Мстислава, духовенство та всіх присутніх, — голова А. Батюк, побажав успіхів в завершенні побудови Божого храму і передав від УРСоюзу пожертву.

Після посвячення наріжного каменя відбувся пікнік на „Верховині", оселі УРСоюзу, з виграшами та мистецькою програмою. Цю програму провадив відомий письменник-гуморист Микола Понеділок. У вокальній частині виступали оперові співаки: Тамара Лихолай і Микола Чалий, при акомпаньяменті проф. Б. Базалі. Дитяча група під керівництвом Ніни Сулими виконала декілька українських танків.

Як минулого року так і тепер парафія св. Тройці з Ню Йорку, 359 Брум вул., взяла участь у святі. На особливу увагу заслуговують сестриці цієї парафії та інших парафій і жінки з громади в Глен Спей, що допомогли приготувати страви і спорядити пікнік. Закінчено висвітленням фільму „Щоб дзвони дзвонили". Цей фільм — це документальна історія розвитку православного осередку в Бавнд Бруку.

В. К.

ЄВАНГЕЛЬСЬКО-БАПТИСТСЬКИЙ З'ЇЗД

Бруклин, Н.Й. — На З'їзді Молоді при Об'єднанні Українських Євангельсько-Баптистських Церков, ОУЄБЦ, у Бруклині вибрано Комісію для координації з представниками Братства у Канаді, Південній Америці, Европі та Австралії та вирішено набути у Пенсильвенії або в Огайо власну Оселю Об'єднання і для цього провести збірку між вірними. Під час з'їзду розглядали можливості відкриття нового радіонадавання українською мовою із станції в Кіто-Еквадор, у Південній Америці. Між членством Об'єднання буде проведено збірку на допомогу місіонарам у різних частинах світу. До Англії у вересні відлетить пастор д-р Л. Жабко-Потапович для організаційної праці.

Народне Мистецтво в Гантері

У близькому сусідстві гантерської церковці, під дахом гуцульської ґражди примістилася вакаційна крамниця „Народне Мистецтво" Цього року вона повністю обладнана, є добре світло, вода, телефон є полиці, столи, лавиці і стільці. Народні вироби розкладені по областям. У першій кімнатці заступлена Буковина і Закарпаття. Ткані настільники й верети, кахлі, глечики, килимики, тарілки й збанки.

У лівому кутку головної кімнати розкладена на долівці, мов на ярмарку, прекрасна Гуцульщина. Тут дерев'яні випалювані косівські скіпці і коновка, керамічні вироби, тарілки, двійнята колачі, куманці, свічники, вази маленькі і дуже великі. Тут оригінальний бойківський сердак, гідний експонат для музею, інкрустовані вироби, топірці, коралі, браслети, гуцульська дзьобенка і пояс, ліжники, запаски, крайки, писанки й багато мистецьких дрібничок.

У протилежнім кінці кімнати Київщина, Полтавщина і Львівщина. На тлі розкішних гетьманських килимів пишається київська бандура. Кролевецькі рушники, птахи, миски, глечики, вазони квіти, сокальські чорні гладущики, ярославські дерев'яні ложки, сільнички, масннички, в яких вже дехто робив масло.

Окремо на столах ткані доріжки, подушки, скатертини, (Буковина, Закарпаття, Бачка, Банялюки) великий вибір вишивок.

Справжньою окрасою крамниці різьблені лямпи роботи мистця Михайла Черешньовського, його ж дерев'яні хрестики й різьблений настільний хрест. Притягали увагу чужинців і знаходили покупців керамічні праці Слави Ґеруляк. Дерев'яні й керамочні хрестики (копії хреста із церкви Сергія і Вакха в Римі) були цікавою новиною цього сезону.

Керамічні ікони в золочених рямках з рушничками, виконані кооперативою Базар у Філядельфії і ведмедики-гуцулики, праця 12 Відділу СУА в Клівленді звертали увагу своїх і чужих. Яка реакція чужинецьких покупців? Гантерська церковця мальовничим положенням і незвичайним архітектурними формами постійно притягає увагу чужинецької туристичної публіки. А тут ще гуцульська ґражда маєстатичною структурою заманює цікавих, не тільки звичайних подорожніх, але й мистців-архітектів, студентів мистецтва і архітектури, викладачів історії мистецтва тощо.

З вечора до ночі церковця освічена рефлекторами і наче казкова з'ява привертає увагу, зупиняє авто за автом. Працюють фотографічні апарати, слова „Українці і Україна" — передаються від одних до других, тож не диво, що крамниця „Народне Мистецтво" в Гантері здобула цього сезону широку чужинецьку клієнтелю. Купують буквально все: килими і накривала на ліжка, трійці і ікони, кролевецькі рушники й вази, все, що українське їм подобається, все їх цікавить. Падають запити скільки нас у Гантері, скільки в Америці — і скільки у світі. Коли ми приїхали і чому. Питають про історію церковці, дивуються, що у стінах немає цвяхів, подивляють різьбу й ікони.

Велика частина чужинців добре визнається у нашій політичній ситуації. Старенький латинський архиєпископ з Вудстаку привозить зі собою студентів мистецтва, щоб показати молодим людям церковцю, в якій перебуває правдивий Бог — бо у нас — каже він, у нашій церкві є тільки бінго і кока-кола.

Редакторка журналу присвяченого виключно кераміці з цікавістю оглядає керамічні зразки, за дозволом, пильно їх фотографує і обіцяє прислати копію осіннього видання. Гурт мистців з Вудстаку інтересується майбутньою виставкою картин спонзорованою Об'єднанням Мистців-Українців Америки.

Приїздять латинські священики й монахині, греки, вірмени, лотиші, литовці, естонці, прогульки скавтів і т. п.

Крамниця „Народне Мистецтво" майже порожна, а тут ще й з'їзд колишніх мешканців Перемишля і його околиців. Та годі, якось воно буде! Гантерська чарівна природа привітає гостей букетами чеберцю, китицями червоної калини, чистим, мов кришталь гірським повітрям, доброю джерельною водою і щирим українським серцем. Тож до побачення Друзі!

Іванна Савицька

Мистецька виставка праць бл. п. Тараса Бокса

Заходами Управи каплиці св. Андрея на оселі ім. Олега Ольжича 30 липня ц. р. відправлено Службу Божу з панахидою за спокій душі бл. п. Тараса Бокса. Відтак Оселя та друзі влаштували поминальний обід. По обіді відбулася виставка експонатів Покійного.

Службу Божу відправили о. о. Станіслав Дашо та Богдан Левицький. Отець Левицький, як духовий провідник Оселі згадав заслуги Покійного для цієї каплиці, а саме: по-мистецьки, в гуцульському стилі виконаний кивот, павук та хрест — на фронтовій стіні престолу.

Поминальний обід, в якому взяла участь родина Покійного та численна кількість друзів, відкрив В. Різник, голова Оселі, та схарактеризував бл. п. Тараса як великого приклонника та любителя цього клаптика української землі. Раїса Куделя відчитала спогади скульптора, проф. Я. Паладія, в якому він сам як мистець підкреслив мистецькі вартості Покійного. С. Селешко від Управи каплиці у зворушливих словах згадав Покійного, як великого ентузіяста та відданого працівника каплиці св. Андрея. Він також подякував дружині Покійного п-ні Марії, за зрозуміння, яке вона зуміла дати чоловікові під час його праці. Покійний — сказав п. Селешко — не лише збагатив каплицю творчою працею, але також дав пізнати красу та багатство українського народного мистецтва довколишнім сусідам-американцям. Відтак друзі обмінювалися спогадами про Тараса як дбайливого батька і мужа, як вірного та доброго приятеля, як чесну людину, якої притаманною рисою характеру були: веселість та жартівливість.

Багато гостей, які прийшли оглядати виставку не мали слів подиву. Поміж працями бл. п. Тараса Бокса були зразки скульптури, плоскорізьби, горорізьби, рильцева вишивка, інкрустовані та викладані форніром касетки та альбоми, лямпи зроблені із скам'янілого коріння-видобуті з дна ріки, яким надавав Покійний вигляд модерної скульптури, олійні образи та пастелі. Скрізь у працях Покійного бачилося людину небуденного таланту з великою творчою фантазією.

Жартуючи з друзями бл. п. Тарас часто казав, щоб по його смерти не плакали за ним. Одначе, багато з нас не могли вволити його волі, бо не одна щира сльоза покотилася за незабутнім другом.

Лідія Белендюк

СВІТОВИЙ ЧЕМПІОН У ШАХОВІЙ ГРІ Боббі Фішер сказав у Рейк'явіку, в Ісляндії, що його найбільшим бажанням є зберегти звання світового чемпіона до кінця життя. Він залишається в Ісляндії ще на який тиждень. Совєтський колишній чемпіон Б. Спасский сказав, що він сам розчарований своєю грою, але все таки вважає себе „сильнішим від Фішера"...

НЮ-ЙОРКСЬКА ПОЛІЦІЯ ЗААРЕШТУВАЛА п'ятьох поліцаїв і трьох дедективів. Їх обвинувачено в тому, що вони за останні яких два роки дістали приблизно 10 000 долярів „викупу" від затриманих торгівців наркотиками, і за те випустили їх на волю.

„Канукр" накручує фільм „Марічка"

Торонто (Л.О.) — Українська кіностудія „Канукр" розпочала продукцію повнометражного фільму „Марічка", для великого, широкого екрану в Істманкольорі. Дія фільму відбуватиметься в Гуцульщині, під час визвольних змагань 1918-го року. Фільмування розпочалося 4-го вересня, на терені студії будується гуцульське село, включно з церквою на 60 стіп висоти.

Студія співпрацює з нашими культурними установами та одиницями, випозичає автентичні гуцульські речі. Метою фільму є також представити мистецтво, пісні і танки Гуцульщини. Для цього заанґажовано танцювальний ансамбль „Калина" з Торонта, а у звукових записах напевно візьмуть участь відомі торонтонські хори „Прометей" і „Діброва" (160 голосів). Режисером фільму є Володимир Бачинський, продуцентом і сценаристом Володимир Васік, музичне оформлення Зенона Лавришина, котрий скомпонував музику для фільму „Ніколи не забуду".

Це чисто українська продукція, виконана українськими талантами. Одинокий виїмок є у фінансуванні: одну третину з 250.000-долярового бюджету інвестує уряд Канади через Агенцію для розвитку повнометражних фільмів у Канаді („Канейдіан Філм Девелопмент Корпорейшен"). Студія „Канукр" та українська фірма для розповсюдження фільмів „Оріана" сподіваються, що прем'єра фільму „Марічка" відбудеться ще під кінець цього року.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Дохід із Дня УНС в Клівленді призначено на допомогу поводянам

Клівленд, Огайо. (І. Ф.)— Підготовка Дня УНС в Клівленді, що її веде Окружний Комітет Відділів УНС на день 17 вересня 1972 року на площі церкви св. Андрея (колись Св. Петра і Павла) о год. 2-ій по полудні в повному ході. До співпраці в підготовці Дня запрошено Відділи Союзу Українок, Український Золотий Хрест „Самопоміч", які працюють і займаються також харитативною працею на терені великого Клівленду. Дохід із імпрези призначено на допомогу потерпілим від повені. Ця шляхетна і гуманна ціль викликала тут загальне признання і схвалення і дає запевнення, що сама імпреза притягне широкі маси громадянства.

В програму Дня входить слово представника централі УНС, відзначення піонерів-будівничих УНСоюзу нашої Округи, вигравання забезпеченевих поліс для дітей у віці від 6 місяців до 15 і пів року життя, спортові змагання дружин ласту, СУМА, та Спортового Клюбу. При кінці офіційної частини буде нагода здобути вартісні нагороди, перша 100 дол. державний Бонд, друга 50 дол. готівкою, третю і четверту українську Енциклопедію в англійській мові та інші.

Пані з Союзу Українок, Золотого Хреста і панове з Т-ва „Самопоміч" приготовляють буфет. Для молоді і охочих старших організується забаву з танцями, до якої буде приграватн вже замовлена музика - оркестра.

День УНС це здається остання імпреза в цьому році під вільним небом в нашім Клівленді, тому вся громада, а головно молодь повинна масово взяти в ньому участь, тимбільше, що весь дохід з неї призначений на допомогу братам, що потерпіли від повені.

Квитки на виграш вже можна набувати в секретарів поодиноких Відділів УНС в ціні 1 дол. за книжочку — (п'ять квитків).

У Бразилії відзначають 50-ліття створення Хліборобсько-Освітнього Союзу

Куритиба, Парана. — Українці у Бразилії відзначають цього літа 50-ліття з часу створення Хліборобсько-Освітнього Союзу, ХОС-у, великої української громадсько-культурної організації. ХОС був заснований 8 липня 1922 року в містечку Дорізоні поселенцями з України, які опинилися без знання мови в чужій країні й бажали бути згуртованими та допомагати самі собі. Перша його назва — Український Союз, а коли згодом до нього влилися кілька ін. українських організацій, постала й нова назва Хліборобсько-Освітній Союз. Пресовий орган ХОС-у, тижневик „Хлібороб", що виходить у Куритибі писав у ч. 24/1972 р., що „не все протягом 50 років було блискуче. Не помиляється той, хто нічого не робить. А досягнення — в наявності". Тепер у рамцях ХОС-у та Українсько-Бразилійського Клюбу діють: Жіноча Організація, Організація Молоді, КЛЕМ, велика Фольклорна Група, про яку часто згадує бразилійська преса, радіо, й виступи якої не раз вже передавала телевізія. ХОС виховав багато молоді, яка нині належить до середньої чи старшої групи українських діячів і продовжує свою культурно-освітню працю.

Повідомляю, що 7-го вересня 1972 року відійшов у Вічність на 80-му році життя

бл. п.

ЯЦКО ПАНЧИШИН

народжений в селі Вербилівці, пов. Рогатин, Зах. Україна.

Полишив у смутку в Рідному Краю дві сестри: Анастазію і Каську та ближчу і дальшу Родину в Краю і в ЗСА.

ПОХОРОН відбудеться 12-го вересня 1972 р. на Українському Православному Кладовищі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю, 8-го вересня 1972 р., о год. 5-ій ранку, по важкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у Вічність наш Найдорожчий і Невіджалуваний

МУЖ, БАТЬКО і ЗЯТЬ

бл. п.

ЕДВАРД ГУДЯК

народжений в Україні, проживши 57 р. ж.

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 10-го вересня ц. р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Препельського, 1458 Mt. Ephraim Ave., Camden, N.J.

ПОХОРОН в понеділок, 11-го вересня 1972 р. з того ж похоронного заведення на вічний спочинок на цвинтар Vineland, N.J.

В глибокому горю:

дружина — ОЛЬГА
доня — ЕЛЕОНОРА
син — ЕДВАРД
тесті: ОЛЕНА і ВАСИЛЬ ЛЕЩЕНКО
та ближча і дальша Родина

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в середу, 23-го серпня 1972 р. відійшов у Вічність на 65 році життя

бл. п.

МИКОЛА ДРОГОМЕРЕЦЬКИЙ

народжений в с. Березів Верхний, Косівського повіту на Гуцульщині, Зах. Україна

ПОХОРОН відбувся в суботу, 26-го серпня 1972 р. з української католицької церкви Непорочного Зачаття ПДМ в Детройті, Міш.

В глибокому смутку залишились:

МАРІЯ ДРОГОМЕРЕЦЬКА — дружина
АННА і СТЕПАН ФЕДЕНКО — дочка і зять
МАРІЙКА і ДАНУСЯ ФЕДЕНКО — внучки
ВАСИЛЬ ЛАЗАРОВИЧ з Родиною — шваґер в Канаді
МИХАЙЛО ЛАЗАРЕВИЧ — шваґер в Канаді
ЕВДОКІЯ ЛАЗАРЕВИЧ — сестра на Україні
АННА ГЕНИК — сестра на Україні
та ближча і дальша Родина на еміграції і в Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Мартирологія Юрія Шухевича

Мюнхен. — Пресове Бюро АБН зібрало відомості про долю сина Головного Командира УПА, ген.-хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича, Юрія Шухевича - Березинського. Народжений у 1933 р. у Львові. Юрій Шухевич уже провів 20 років свого життя у червоних кацетах і в тюрмах у СССР за відмову прилюдно зректися й виступити з обвинуваченнями свого батька. Ю. Шухевич одружений, має двоє малих дітей.

Юрій Шухевич

Спершу Юрій Шухевич був заарештований совєтською політичною міліцією по другій світовій війні лише за те, що він — син Головного Командира УПА. Першого грудня 1958 р., скоро по звільненні з в'язниці, його знов заарештувало КГБ й засудило на дальших 10 років ув'язнення. Цей другий арешт під закидом „поширення а н т и совєтської пропаганди" стався внаслідок наказу генерального прокуратора СССР М. Руденка. У 1967 р. Юрій Шухевич вислав до Верховної Ради УССР у Києві листа з кацету в Мордовії, протестуючи проти несправедливого його засуду та покликаючись на порушення законів УССР. У 1968 р. Юрія Шухевича, згідно з повідомленням в „Українському Віснику" ч. 3, було звільнено, з забороною жити в Україні. Він поселився на Кавказі, в Нальчику, де працював і вчився у вечірній школі. У 1970 р. Юрій Шухевич разом з іншими запротестував листом до Верховної Ради та ЦК компартії УССР проти незаконного арешту й переслідувань молодого історика й журналіста Валентина Мороза. Жив із родиною в Нальчику, під постійним наглядом міліції та агентів, до березня 1972 року, коли знову був заарештований КГБ, покищо точно не відомо, на який час. Відомості подав англомовний журнал „АБН-Кореспонденц" у числі з серпня 1972 р., що виходить у Мюнхені, як офіційний орган АБН, за редакцією мгр Слави Стецько.

Передвиборчі збори і реєстрація виборців цієї середи в УНДомі в Ню Йорку

Ню Йорк. — Дня 13-го вересня, у середу, від 4 год. до 6 год. вечора в Українському Народному Домі при 2-ій евню буде провадитись реєстрація осіб, які мають право брати участь у цьогорічних президентських виборах. Реєстрацію провадитиме Українська Республіканська Організація в Ню Йорку під керівництвом мгра Івана Винника, секретар адвокат д-р Іван Робертс. Від 6-ої до 8-ої г. вечора там же відбуватимуться передвиборчі збори, після чого знову буде провадитись реєстрація. Бажаючі зареєструватись, якщо вони ще ніде не зареєстровані, повинні принести із собою документ американського горожанства, або переписати число того документу і коли він був виданий. Реєстрацію буде провадити п-і Мар'яна Могилин та ін. члени Української Республіканської Організації Ню Йорку.

Д-р А. Жуковський очолює стейтовий Комітет за перевибір президента Ніксона

Бісмарк, Н.Д. — З кінцем серпня ц.р. Республіканський Комітет у Вашингтоні призначив, а делегати в стейті Північна Дакота вибрали відомого нашого діяча д-ра Антона Жуковського на голову стейтового Комітету Національностей за перевибір президента Ричарда М. Ніксона і віце-президента Спіро Егню. Досі до праці в цьому Комітеті зголосили свою участь: українці, австрійці, англійці, естонці, німці, греки, литовці, латвійці, поляки, норвежці, чехи, словаки, фіни, мексиканці та інші. В Комітеті д-ра Жуковського, який складається з кількадесят осіб, беруть участь декілька стейтових сенаторів і конгресменів, трьох президентів банків, кілька лікарів, професори університетів, учителі, фармери, бизнесмени та репрезентанти інших прошарків американського суспільства.

Наймолодша українська туристка із Арґентини

Джерзі Ситі. — Її звати Леся, їй тільки 17 місяців і вона, як на свій вік, дуже гарно говорить по-українському. Леся Павлишин — українка третього покоління, майбутня пластунка і, можливо, читачка „Веселки". Вона приїхала з Арґентини до Америки із своїми батьками: механіком Миколою Павлишиним, кол. змагуном у „Тризубі" та в „Чорноморській Січі" і активною в Арґентині пластункою, головою пластової делеґації на Ювілейній Міжкрайовій Пластовій Зустрічі у ЗСА, молодою мамою Євгенією. Обоє батьки народилися в Арґентині і обоє бездоганно володіють українською мовою, „а наша Леся ще читатеме в оригіналі Лесю Українку", сказала п-і Євгенія про свою малу щебетливу донечку.

Леся Павлишин із своїми батьками Євгенією і Миколою

П-ва Павлишини ознайомилися з Канцелярією та різними об'єктами в Домі УНСоюзу й відвідали редакцію „Свободи". Незабаром вони відлетять до родини в Каліфорнії, а потім додому, до Буенос Айресу. П-і Євгенія розповіла, що її пластова делеґація на ЮМПЗ із Арґентини була невелика: два юнаки, одна юначка і вона. Арґентинські гроші дуже „слабенькі" в ЗСА, за двох юнаків подорож заплатила Головна Пластова Булава, інакше вони не змогли б побувати на незабутньому святі на „Вовчій Тропі". В Арґентині є кругло 120 пластунів і пластунок. Пласт зорганізувався там по другій світовій війні, в 1949 році, головою Крайової Пластової Старшини є тепер пл. сеньйор Іреней Липинський. Пластуни в Буенос Айресі розпочали старання, щоб придбати власну домівку. Влітку вони користуються Оселею „Ненаситець", на якій буває яких 30 новаків і новачок, а юнаки й старші пластуни таборують поза межами Буенос Айресу. „Ми захоплені мандрівкою і розвитком Пласту в Америці, як і інших організацій та товариств", сказало на прощання подружжя Павлишин: „Буде що розказувати та показувати фотознімки нашим пластунам вдома".

Українські вищі освітні курси ім. Петра Могили в Чикаґо

Управа УВО Курсів в Чикаґо повідомляє, що в осінньому семестрі академічного року 1972/73 відкривається черговий українознавчий курс за такою програмою:

1. Юрій Гаєцький: ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА — 16 год.;
2. Людмила Коделська: ФІЛОСОФІЯ ГР. СКОВОРОДИ — 16 год.;
3. Мирослав Семчишин: ШЕВЧЕНКО і ФРАНКО (літер. інтерпретації) — 16 год.

УВО КУРСИ існують уже 9 років. Вони мають три відділи: українознавчий, педагогічний і суспільнознавчий. Курси існують як самостійна академічного типу вища школа, а викладачами є професори університетів (коледжів) і відомі українські культурні діячі. Учасники Курсів одержують відповідні свідоцтва, а крім того абсольвенти педагогічного відділу одержують дипломи, затверджені Шкільною Радою УКК і мають право навчати в українознавчих школах.

На курси приймаються кандидати, які закінчили американську середню школу (гайскул) і 10 чи 11 кляс українознавчої школи, отже студенти університетів а теж старші віком громадяни, які закінчили середню освіту в Україні чи на еміґрації.

Виклади на Курсі відбуваються кожної суботи в годинах від 10-1 пп. Початок осіннього семестру запляновано на суботу, 30-го вересня, а кінець на 16-го грудня 1972 р. Зимовий семестр розпочинається з кінцем січня і триває до половини травня 1973 р.

Виклади відбуватимуться у приміщенні Союзу Українок Америки, 2218 В. Чікаґо Аве.. Зголошення на Курс приймає найпізніше до 23-го вересня 1972 р. директор УВО Курсів — Мирослав Семчишин.

„ЖИВЦЕМ ПОХОВАНІ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

просидів він 8 місяців. Це безсумнівний міт. Насправді Сталін не міг терпіти біля себе здібніших та славніших за нього полководців і в 1925 р. змусив Фрунзе піддатися операції, під час якої його й зарізано. На цю тему Борис Пільняк написав „Повість непогашеного місяця", за яку розплатився власним життям.

У 1927 р. не витримав „медичних тортурів" і помер у психіятричній лікарні визначний совєтський дипломат Иоффе. Це „лікування" приписав йому також Сталін.

Член „ленінської ґвардії" Угланов, якого тепер в совєтських енциклопедіях не згадують, уважав, що доцільніше розбудовувати легку - харчову промисловість, як гатити мільйони рублів у Дніпровську гідроелектрівню, і окремим рішенням ЦК ВКП(б) був запроторений до божевільні, де провів два роки. Пізніше Сталін наказав його розстріляти.

Не відповідає правді, що Лева Троцького, як твердить п. Ґендлін, перед депортацією в 1927 р. з Алма Ати, в Казахстані, до Туреччини тримали в психіятричній лікарні два з половиною місяці. Мандруючи з країни до країни, цей найбільший ворог Сталіна кінець-кінцем опинився в Мехіко, де й розчерепив йому голову сталінський аґент.

Особиста приятелька автора, Роза Канарська, за переконанням троцькістка, дев'ять років провела в читинській божевільні і 18 років у Тобольській каторжній тюрмі.

Окремий уступ присвячує Л. Ґендлін Україні:

„24 січня 1933 р. з наказу Сталіна на Україну вислано Постишева. У крові він потопив визвольний рух українців, що повстали проти диктатури Сталіна. Старий большевик, народний комісар Скрипник у харківській божевільні покінчив самогубством".

У цих рядках відчувається симпатія до українців і їх аспірацій, але автор, очевидно, був далекий від тогочасних подій на Україні і не знає, що Скрипник у божевільні не сидів, а застрелився у своєму власному кабінеті.

Широкого розголосу набули совєтські „психічки" в зв'язку з хвилями арештів, що почалися в 60-их роках. Про живцем похованих у тих „лікарнях" ген. Григоренка, оборонця депортованих Сталіним татар, поетку Горбаневську, Буковського і ще кількох знає вже цілий світ, а про десятки українських „буржуазних націоналістів", що в тих катівнях караються, але не каються, світ мовчить.

Не згадує автор про методи „лікування" в совєтських лікарнях - тюрмах спеціяльними хемічними препаратами, які розколюють людську психіку і убивають спротив на сторонні впливи, отже роблять з дисидентів „льояльних совєтських громадян". Не згадує про методи „фізичного впливу" — биття або вдягання у виготовлену з спеціяльної матерії мокру сорочку, яка, висихаючи, спричиняє об'єктові „лікування" неймовірні страждання.

Зі списку психіятричних лікарень спеціяльного призначення випали дві, що мають найгіршу славу — Кожухівська і Інститут ім. Сербського в Москві.

„СПРОБУЙТЕ РОЗВАНТАЖИТИ"...

„Спробуйте розвантажити вагони", написали із Криму до „Правди" 26 серпня робітники й керівники об'єднання „Сільгосптехніка". На ту велику базу приходять потяги з повними вагонами й плятформами з різним хемічним добривом, суперфосфатом тощо із заводів у Ворошиловграді, в Констянтинівці на Донеччині і ін. Тому, що добриво не запаковане, а просто зсипане у вагони, воно твердіє й обертається в скам'янілу масу, яку треба лупати дажаганами: „Залізниця відмовляється відсилати вагони назад, а жаль, нехай би хеміки познайомилися на практиці з наслідками своєї праці", сказано в листі.

ТАРЗАН, Ч. 6807. Кіки погоджуються, але спадуни прибувають

Мої воїни кіки погоджуються! Кожний мужчина виміняє одну корову і дві свині за одну тупельську жінку і кіки житимуть в мирі з тупелями! Ходім скоро і скажім їм наші добрі новини!

Такі новини, Муму, не будуть здаватися тупелям добрими, якщо принесуть їх озброєні крісами кіки! Хай кіки тут таборують, поки вождь Улі і я передискутуємо такий виміняний торг з тупелями — і тупельськими жінками!

Тарзане! Два транспортові літаки в Момбузі повідомляють через радіо, що вони скинуть до нас спадунів за 5 хвилин!